

T.C.
SİNOP ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

SİNOP'TA YEREL HALKIN LAKERDA FESTİVALİ'NİN ETKİLERİNE
YÖNELİK ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

YAVUZ İLKER ÇEPNİ

Yüksek Lisans Tezi

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Alpay TIRIL

SİNOP- 2025

TEZ KABUL

YAVUZ İLKER ÇEPNİ tarafından hazırlanan “**SİNOP’TA YEREL HALKIN LAKERDA FESTİVALİ’NİN ETKİLERİNE YÖNELİK ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**” başlıklı bu çalışma **29.05.2025** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS tezi** olarak kabul edilmiştir.

BAŞKAN

Doç. Dr. Aydın ÜNAL
Sinop Üniversitesi/Turizm Fakültesi

İmza

**ÜYE
(DANIŞMAN)**

Dr. Öğr. Üyesi Alpay TIRIL
Sinop Üniversitesi/Turizm Fakültesi

İmza

ÜYE

Doç. Dr. Mutlu KAYA
Ondokuz Mayıs Üniversitesi/Turizm Fakültesi

İmza

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Hüseyin Turan ARAT

ETİK BEYAN

Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Yavuz İlker ÇEPNİ

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SİNOP'TA YEREL HALKIN LAKERDA FESTİVALİ'NİN ETKİLERİNE YÖNELİK ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

YAVUZ İLKER ÇEPNİ

SİNOP ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

DANIŞMAN: DR.ÖĞR. ÜYESİ ALPAY TIRIL

Bu çalışmada 2024'te düzenlenen Sinop Lakerda Festivali'ne katılım sağlayanların, festivale ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanan anket aracılığıyla Sinop Lakerda Festivali'ne katılım sağlayanlara yüz yüze ve çevrimiçi ulaşılmaya ve festivale ilişkin algılarının belirlenmesine çalışılmıştır. Araştırmanın veri toplama sürecinde anket tekniğinden yararlanılmıştır. Yapılan çalışmada iki bölümden ve 48 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Araştırma alanı olarak Sinop destinasyonu seçilmiştir. Araştırmanın evrenini, Sinop'ta yaşayan ve araştırmanın veri toplama sürecince Sinop Lakerda Festivali'ne katılan kişiler oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem, 14-17 Kasım 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilen ilgili festivale katılan ve erişilebilen bireyler esas alınarak belirlenmiştir. Evreni temsil edecek kabul edilebilir örneklem büyüklüğünü (384 katılımcı) sağlamak için hazırlanan anket festivale katılan kişilere ulaştırılmıştır. Bu çalışmada örnekleme dâhil edilecek bireylerin belirlenmesinde olasılığa dayalı olmayan örneklem yöntemlerinden kolayda örneklem yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın veri toplama süreci sonunda toplam 407 kişiye ulaşılmıştır ve tüm katılımcıların dönütleri araştırma analizlerine dâhil edilmiştir. Araştırma analizleri (SPSS 27.0) sonucunda; araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğunu erkek, 45 yaş ve üzeri, lisans düzeyinde eğitime sahip, evli, öğrenci, 0 TL-25000 TL arası gelire sahip ve 16 yıl ve üzeri Sinop'ta yaşayan kişiler oluşturmuştur. Araştırmada faktör analizine ilişkin boyutlar; Ekonomik Faydalar (EF), Festivalin Olumsuz Yanları (FOE), Festival Memnuniyeti ve Sadakati (FMS), Kişisel Faydalar (KF), Toplumun Yaşam Kalitesi (TYK), Algılanan Değer (AD) ve Toplum Gururu (TG) olarak adlandırılmıştır.

ANAHTAR KELİMELER: Turizm; Festival; Lakerda; Algı; Sinop.

Mayıs 2025, 63 Sayfa

ABSTRACT

MSC THESIS

EVALUATION OF LOCAL PEOPLE’S PERCEPTIONS ON THE EFFECTS OF LAKERDA FESTIVAL IN SİNOP

YAVUZ İLKER ÇEPNİ

**SINOP UNIVERSITY INSTITUTE OF GRADUATE PROGRAMS
DEPARTMENT OF TOURISM MANAGEMENT**

SUPERVISOR: ASST. PROF. DR. ALPAY TIRIL

The aim of this study is to identify the perceptions of individuals who participated in the Sinop Lakerda Festival held in 2024. For this purpose, a questionnaire was designed and administered both face-to-face and online to reach festival participants and assess their perceptions regarding the event. The survey method was utilized during the data collection phase. The questionnaire used in the study consisted of two sections and a total of 48 questions. The research was conducted in the Sinop destination. The study population comprised individuals residing in Sinop who attended the Sinop Lakerda Festival during the data collection period. The sample was determined based on individuals who participated in the festival between November 14 and 17, 2024, and who were accessible at that time. To achieve an adequate sample size representing the population (384 participants), the questionnaire was distributed to attendees of the festival. A non-probability sampling method, specifically convenience sampling, was employed to select participants. At the end of the data collection process, a total of 407 individuals were reached, and all responses were included in the analysis. According to the results obtained through spss 27.0, the majority of respondents were male, aged 45 and above, held a bachelor's degree, were married, identified as students, had an income between 0 and 25,000 TL, and had been living in Sinop for over 16 years. The dimensions identified through factor analysis were categorized as follows: Economic Benefits (EF), Negative Aspects of the Festival (FOE), Festival Satisfaction and Loyalty (FMS), Personal Benefits (KF), Quality of Life in the Community (TYK), Perceived Value (AD), and Community Pride (TG).

KEYWORDS: Tourism; Festival; Lakerda; Perception; Sinop.

May 2025, 63 Pages

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasının hazırlanmasında bilgi, deneyim ve akademik rehberliğiyle sürece önemli katkılar sunan danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Alpay TIRIL'a ve değerli görüşleriyle çalışmamın gelişimine katkı sağlayan Doç. Dr. Aydın ÜNAL'a teşekkür ederim. Araştırmanın saha sürecinde anket uygulamalarına katılarak veri toplama aşamasına katkıda bulunan tüm katılımcılara, ayrıca Sinop Lakerda Festivali kapsamında gerekli izin ve desteği sağlayan Sinop Üniversitesi Rektörlüğü'ne içten teşekkürlerimi sunarım. Bununla birlikte, tez süreci boyunca manevi desteğini her zaman yanımda hissettiren aileme ve destekleriyle her zaman yanımda olan Edanur GÖKSU'ya minnettarlığımı ifade ederim.

YAVUZ İLKER ÇEPNİ

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL.....	ii
ETİK BEYAN.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLOLAR DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	ix
GÖRSELLER DİZİNİ.....	x
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	5
2.1. Özel İlgi Turizmi.....	5
2.2. Etkinlik Kavramı ve Etkinlik Turizmi.....	5
2.2.1. Etkinlikler.....	6
2.2.2. Etkinlik Türleri.....	7
2.2.3. Etkinlikleri Ortaya Çıkaran Temel Unsurlar.....	8
2.2.4. Etkinliklerin Planlanması ve Planlama Modeli.....	9
2.2.5. Etkinliklerin Etkileri.....	10
2.2.6. Etkinliklerin Olumlu ve Olumsuz Etkileri.....	11
2.2.7. Etkinlik Turizmi.....	12
2.2.8. Etkinlik Turizmi Özellikleri.....	13
2.2.9. Dünyada Etkinlikler.....	15
2.2.10. Türkiye’de Etkinlikler.....	15
2.3. Gastronomi Temalı Etkinlikler.....	16
2.3.1. Türkiye’de Gerçekleşen Gastronomi Temalı Etkinlikler.....	18
2.3.2. Türkiye Gastronomik Etkinliklerin Yoğunluk Haritası.....	19
2.4. Bir Gastronomi Temalı Etkinlik Unsuru Olarak Lakerda.....	20
2.4.1. Tarihte Tuzlu Balık ve Lakerda	21
2.4.2. Lakerdanın Üretimi.....	21
2.5. Sinop Kültür ve Turizm Derneği.....	22
2.6. Sinop Lakerda Festivali’nin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi.....	22
2.7. 2024 Sinop Lakerda Festivali ve Festivalin İçeriği.....	22
3. YÖNTEM.....	25
3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı.....	26
3.2. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi.....	26
3.3. Araştırmanın Alan Seçim Süreci.....	27
3.4. Araştırmanın Veri Toplama Süreci.....	27
3.5. Araştırmanın Analizleri.....	28
3.6. Araştırmanın Hipotezleri.....	28
4. BULGULAR.....	30
4.1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bulgular.....	30
4.2. Güvenirlilik Analizine İlişkin Bulgular.....	30
4.3. Faktör Analizine İlişkin Bulgular.....	31
4.4. Araştırmanın Fark Test Analiz Sonuçları.....	32
4.5. Araştırmanın Korelasyon Analiz Bulguları.....	39
5. SONUÇLAR, ÖNERİLER ve TARTIŞMA.....	42
KAYNAKLAR.....	47
ÖZGEÇMİŞ.....	51

TABLÖLER DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 2.1 Özel İlgi Turizm Türlerinin Örneklendirilmesi.....	5
Tablo 2.2 Etkinliklerin Sınıflandırılması.....	6
Tablo 2.3 Etkinliklerin Türleri.....	7
Tablo 2.4 Festivallerin İzleyici Yapısına Göre Sınıflandırılması.....	8
Tablo 2.5 Etkinliklerin Olumlu ve Olumsuz Yönleri.....	11
Tablo 2.6 Etkinlik Turizmi Tanımlamaları.....	12
Tablo 2.7 Dünyada Düzenlenen Etkinlikler.....	15
Tablo 2.8 Türkiye’de Düzenlenen Etkinlikler.....	16
Tablo 2.9 Türkiye’de Gastronomi Temalı Etkinlikler.....	18
Tablo 4.1 Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Dağılımlar.....	30
Tablo 4.2 Araştırma Ölçeğine İlişkin Güvenirlilik Analizi Sonuçları.....	31
Tablo 4.3 Araştırma Ölçeğine İlişkin Faktör Analizi Sonuçları.....	32
Tablo 4.4 Festivale Katılım Sağlayanların Cinsiyet Durumları Açısından T Test Analiz Sonuçları.....	33
Tablo 4.5 Festivale Katılım Sağlayanların Medeni Durumları Açısından T Test Analiz Sonuçları.....	34
Tablo 4.6 Festivale Katılım Sağlayanların Yaş Açısından ANOVA Analiz Sonuçları.....	34
Tablo 4.7 Festivale Katılım Sağlayanların Eğitim Düzeyi Açısından ANOVA Analiz Sonuçları.....	35
Tablo 4.8 Festivale Katılım Sağlayanların Meslek Grupları Açısından ANOVA Analiz Sonuçları.....	36
Tablo 4.9 Festivale Katılım Sağlayanların Aylık Gelir Düzeyi Açısından ANOVA Analiz Sonuçları.....	38
Tablo 4.10 Festivale Katılım Sağlayanların Sinop’ta Yaşadıkları Yıl Düzeyi Açısından Analiz Sonuçları.....	39
Tablo 4.11 Araştırmanın Korelasyon Analiz Bulguları.....	40
Tablo 4.12 Araştırma Hipotezleri Analiz Sonuçları.....	41

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 2.1 Etkinlik Planlama Modeli.....	9
Şekil 2.2 Ölçeklerine Göre Etkinliklerin Etkileri.....	11
Şekil 2.3 Etkinlik Turizmi Kavramı.....	13
Şekil 2.4 Etkinliklerin İşlevi.....	14
Şekil 2.5 Türkiye Gastronomi Temalı Etkinliklerin Yoğunluk Haritası.....	20

GÖRSELLER DİZİNİ

	Sayfa
Görsel 1 Sinop Lakerda Festivali Programı (2024).....	24
Görsel 2 Beril Ateş'in Ürettiği Çalışmalar.....	25

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Simgeler;

AD	: Algılanan Değer
ANOVA	: Analysis of Variance
EF	: Ekonomik Faktörler
FMS	: Festival Memnuniyeti ve Festival Sadakati
FOE	: Festivalin Olumsuz Etkileri
KF	: Kişisel Faydalar
KAMU ÇL.	: Kamu Çalışanı
KND. İŞ. YP.	: Kendi İşini Yapan
ÖZL. SK. ÇL.	: Özel Sektör Çalışanı
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences
TDK	: Türk Dil Kurumu
TG	: Toplum Gururu
TURİZM ÇL.	: Turizm Çalışanı
TYK	: Toplumun Yaşam Kalitesi
ÜZ.	: Üzeri
vb.	: ve benzeri
Vd.	: ve diğerleri

1. GİRİŞ

Çalışmanın Konusu

Turizm kişilerin sürekli ikamet ettikleri yerlerin dışında, kalıcı yerleşim amacı gütmeyen iş, kültür, sağlık, dinlenme, eğlence gibi çeşitli gerekçelerle gerçekleştirdikleri seyahatler ile bu seyahatler sonucu en az 24 saat süren konaklamalar sırasında ortaya çıkan ekonomik, sosyal ve kültürel etkileşimleri kapsayan çok boyutlu bir olgu olarak tanımlanırken son yüzyıllarda yaşanan gelişmelerle birlikte ele alındığında dünyanın en büyük sektörüdür (Olalı, 1990:6). Turizm eylemini gerçekleştiren kişiler turist olarak adlandırılırken, turistlerin çeşitlenen ilgi alanları, beklentileri ve tüketim alışkanlıkları doğrultusunda turizm sektöründe değişen taleplere karşılık vermek amacıyla yeni turizm dalları ortaya çıkmıştır (Kılıç ve Akyurt, 2011). Ortaya çıkan yeni turizm dalları, turistlerin özel ilgi alanlarına göre şekillenmiş ve geleneksel turizm anlayışının ötesine geçerek alternatif bir yaklaşım geliştirilmesine olanak tanımıştır. Bu yeni turizm anlayışı doğrultusunda destinasyonlar, ekonomik, sosyal ve kültürel açılardan farklılaşarak çeşitli düzeylerde etkileşim sağlamıştır (Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2008). Bu bağlamda, insanlık tarihi boyunca günlük yaşamın bir parçası olarak varlığını sürdüren kültürel, sanatsal, sportif ve dini nitelikteki etkinlikler, günümüzde etkinlik turizmi diğer bir adıyla festival turizmi kapsamında ele alınmakta; bireylerin katılımı ile turistik deneyimlere dönüşerek hem destinasyon çekiciliğini artırmakta hem de yerel kalkınmaya katkı sunmaktadır (Gelder ve Robinson, 2011: 128).

Belirli dönemlerde, çeşitli nedenlerle yapılan kutlamalar festival olarak adlandırılır. Bunun birlikte festivaller; içerikleri, amaçları, zamanları ve mekanları bakımından farklılık gösterdiklerinden bu kavram üzerine tam bir tanım verilememektedir. Araştırmacıların düzenlenen festivallere ekonomik, kültürel ve toplumsal açıdan farklı bakması da bu kavram üzerinde kesin bir ifade oluşturulmamasına neden olmuştur (Çoban ve Süer, 2018: 59). Festival kavramının, herkes tarafından kabul edilebileceği kesin bir tanımla yapılamasa da festivallerin temaları hakkında yapılmış açıklamalar bulunmaktadır. Örneğin; Miller (2004) çalışmasında festival tanımını ülkelerin ya da ülkede yaşayan toplulukların tarihini, dünya görüşünü, sosyal ve kültürel kimliğini sergileyen temalı kutlamalar olarak gösterirken, Falassi ise (1987) festivalleri; fuar ve panayır, genel herkese açık şenlik, ziyafet ve eğlenceler, belirli bir kişinin veya olayın ya da önemli bir ürünün hasadıyla ilgili yıllık kutlamalar olarak açıklamaktadır. Bu tip kutlamaların turistik etkinliklere dönüşmesiyle oluşan turizm çeşidi ise “festival turizmi” olarak nitelendirilebilmektedir.

Festival turizmi; turizm destinasyonlarında yaşanan rekabet sonucu, turistlerin ilgisini destinasyona çekebilmek, rakiplerine göre daha çekici bir hale gelebilmek ve turizmi tüm yıla yayabilmek için ortaya çıkan turizm akımlarından biridir. Bu turizm akımı, özellikle içerisinde “deniz-kum-güneş” çekiciliği bulunmayan ülkelere turist çekebilmek için önemli bir etken olarak görülebilmektedir (Kendir, Arslan ve Türkmen 2019). Bu gibi turizm türleri turizm sezonunu bütün yıla ve ülkedeki farklı destinasyonlara yayarken, destinasyonların çekiciliğini ve tanınırlığını attırmaktadır (Tayfun ve Arslan, 2013).

Turistik bir aktivite olmalarının yanı sıra festivaller, tarih boyunca olduğu gibi günümüzde de grup çalışmasıyla ortak bir amaca ulaşmak, toplanmak, sosyalleşmek ve belli başlı ihtiyaçları gidermek için yaygın bir yol olarak karşımıza çıkmıştır (Kargiglioğlu ve Kabacık, 2017: 410). Yapılan bu festivallerin, gerçekleştiği destinasyondaki ev sahibi topluma, ziyaretçilerine ve çevresine birçok etkisi vardır. Ülkemizde de birçok destinasyon belirli etkinlikler düzenleyerek bölgenin tanıtımını, reklamını, ekonomik olarak gelişimini sağlarken aynı zamanda doğal, kültürel ve arkeolojik olarak sahip olunan potansiyeli kullanarak turizm sektörünün gelişimini ve turizm gelirini artırabilmektedir (Kızılırmak, 2006).

Dünyada en tanınan ve ilgi çeken festivallere örnek olarak; Rio Karnavalı (Brezilya), Venedik Karnavalı (İtalya), Holi Fest (Hindistan), Cannes Film Festivali (Fransa) gösterilebilirken, çalışmaya konu olan ve Türkiye’nin Sinop ilinde yapılan, lakerdanın sembolik olarak 3004 yıllık tarihini yansıtan ve her yıl düzenlenen etkinlik olan “Sinop Lakerda Festivali” de bu konu içerisinde gösterilmektedir.

Başlıkta yer alan ve Sinop’ta gerçekleşen festivale konu olan lakerda daha çok palamut ve torik gibi yağlı balıkların kullanıldığı bir meze çeşididir. Lakerda genellikle sonbaharda en yağlı ve sert toriklerden yapıldığından Karadeniz ve Boğaz’da avlanan torik ve palamutlar lakerda üretiminde rağbet görmektedir (Göksel, 2015, akt. Çolakoğlu vd., 2023).

Çalışmanın Önemi

Sinop’ta düzenlenen Lakerda Festivali, yerel kültürel değerlerin yaşatılması ve tanıtılması açısından önemli bir etkinliktir. Festivalin, bölge ekonomisine, sosyal yaşama ve kültürel yapıya olan etkileri yerel halk tarafından farklı biçimlerde algılanmakta ve bu algılar festivale yönelik katılımı ve destek düzeyini belirlemektedir. Bu bağlamda, Lakerda Festivali’nin yerel halk üzerindeki ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerine ilişkin algıların sistematik olarak değerlendirilmesi, festivalin sürdürülebilirliği ve gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır.

Daha önce festival turizmi üzerine yapılan araştırmalar genellikle genel turizm etkilerine odaklanırken, bu alışma Lakerda Festivali'nin özgün etkilerini ve yerel halkın bu etkinlik hakkındaki algılarını çok boyutlu olarak inceleyerek alan literatürüne önemli bir katkı sağlamaktadır. Böylece, bölgesel düzeyde festival yönetimi ve politika geliştirme süreçlerinde yerel halkın görüşlerine dayalı stratejilerin oluşturulmasına olanak tanımaktadır.

Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, Sinop'ta düzenlenen Lakerda Festivali'nin yerel halk tarafından algılanan ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerini değerlendirmektir. Çalışmada, festivalin yerel topluma sağladığı faydalar ve yol açtığı olası olumsuzluklar çok boyutlu olarak incelenerek, festival turizminin bölgesel kalkınmadaki rolü ve sürdürülebilirliği üzerine veri sağlaması hedeflenmektedir. Ayrıca, yerel halkın festival algılarının ortaya konmasıyla, gelecekteki festival planlama ve yönetim süreçlerine yönelik öneriler geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmanın Yöntemi

Araştırmanın veri toplama sürecinde anket yönteminden yararlanılmıştır. Yapılan çalışmada iki bölümden ve 48 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Anketin ilk bölümü katılımcıları ve demografik özelliklerini belirlemeye yönelik yedi sorudan (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, meslek, aylık gelir ve kaç yıldır Sinop'ta yaşadıkları) ve bu sorulara ilişkin katılımcıların seçebilecekleri çoktan seçmeli seçeneklerden oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümü ise katılımcıların Sinop Lakerda Festivali'ne ilişkin algılarının belirlenmesine yönelik 41 sorudan, kendi içerisinde sekiz bölümden (toplum gururu, ekonomik faydalar, kişisel faydalar, toplumun yaşam kalitesi, algılanan değer, festivalin olumsuz etkileri, festival memnuniyeti ve festival sadakati) ve beşli Likert (5: Kesinlikle Katılıyorum ve 1: Kesinlikle Katılmıyorum) bir ölçekten oluşmaktadır. Anketin demografik ve Likert bölümlerinin tasarım sürecinde Tokatlı vd. (2020) *Yerel Halkın Festival Etkilerine Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma* başlıklı çalışmasından yararlanılmıştır. Söz konusu ölçek; Toplum Gururu (Chen, 2011), Ekonomik Faydalar (Chen, 2011), Kişisel Faydalar (Chen, 2011; Lee, Arcodia ve Lee, 2012), Toplumun Yaşam Kalitesi (Chen, 2011; Gursay, Kim ve Uysal, 2004) ve Olumsuz Etkiler (Chen, 2011; Gursay, Kim ve Uysal, 2004) boyutlarını ölemek üzere geliştirilmiş ve yapılan ankete uyarlanmıştır. Bu bağlamda, Tokatlı vd. (2020) alışması uyarlayıcı bir kaynak olarak değerlendirilmiştir. Anket ve veri toplama süreci için gerekli onay Sinop

Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 05.09.2024 tarihli ve 2024/273 sayılı kararı ile alınmıştır.

Çalışmanın Varsayımları

Yapılan çalışmada örneklem grubunun evrenin tamamını temsil ettiği varsayılmaktadır. Araştırmada ikinci varsayım olarak, katılımcıların anket sorularına verdikleri yanıtların ilgili konuya ilişkin algı ve kanaatlerini yansıttığı kabul edilmiştir. Ayrıca, uygulanan anketin geçerlilik ve güvenirlik açısından yeterli olduğu ve araştırmada ölçülmek istenen değişkenleri ile aralarındaki ilişkileri anlamlı biçimde ortaya koyabildiği varsayılmaktadır.

Çalışmanın Sınırlıkları

Araştırma evreni 14-17 Kasım 2024 tarihleri arasında festivale katılan kişiler ile sınırlıdır. Araştırmanın örnekleme ve analizlere dâhil edilen veri kütesi yine ilgili tarihlerde ulaşılan 407 kişi ile sınırlıdır.

Çalışmanın Tanımları

Yerel Halk: Türk Dil Kurumu'nda "yerel" kelimesinin karşılayan açıklamalardan biri "sınırlı bir yerle ilgili olan, lokal" olarak verilirken, (TDK, 2025a) "halk" kelimesi ile ilgili tanımlardan biri "aynı ülkede yaşayan, aynı kültüre sahip, aynı uyruktaki insan topluluğu, folk" olarak verilmiştir (TDK 2025b). Bu bağlamda çalışmada kullanılan "yerel halk"; sınırlı bir bölgede aynı kültür ve özelliklere sahip insan topluluğu olarak tanımlanmıştır.

Algı: "*Bir şeye dikkati yönelterek o şeyin bilincine varma; idrak*" (TDK, 2025c) şeklinde tanımlanmaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde çalışmanın ana çerçevesi etrafında oluşan kavramlar açıklanmıştır.

2.1. Özel İlgi Turizmi

Araştırmacıların özel ilgi turizmine olan ilgisinin 1980'den sonra arttığı görülmüştür. Literatüre girdiği yıllardan günümüze kadar yabancı ve yerli turizm uzmanları tarafından sıkça tartışılan özel ilgi turizmi, kişilerin isteklerine ve ilgi alanlarına göre şekillenen turizm etkinlikleri olarak nitelendirilmiştir. Özel ilgi turizmi belirli bir konuya yoğunlaşan ve kişilerin meraklarını gideren, kişilerin destinasyonda ilgi duydukları konulara yönlendiren turizm kapsayan seyahat ve konaklamalar olarak ifade edilebilmektedir (Göktaş vd., 2017). Bu kapsamda özel ilgi turizmi çeşitlerinin bir kısmını içeren örnekler Tablo 2.1'de şekillendirilmiştir.

Tablo 2.1: Özel İlgi Turizm Türlerinin Örneklenmesi

ÖZEL İLGİ TURİZM ÇELİTLERİ		
Kırsal Alanlarda Uygulanabilecek Turizm Türleri	Kültüre Dayalı Özel İlgi Turizmi Türleri	Hobiye Dayalı Özel İlgi Turizm Türleri
Çiftlik-Tarım-Agro Turizmi Sağlık Turizmi Akarsu Turizmi Av Turizmi Flora Turizmi Eko-Yeşil Turizm Yayla Turizmi Ornito Turizm Dağ ve Kış Turizmi	İnanç Turizmi Kültürel Miras Turizmi Etkinlik Turizmi Dark Turizmi İpek Yolu Turizmi	Spor Turizmi Macera Turizmi Kumar Turizmi Golf Turizmi Bavul Turizmi Kruvaziyer ve Yat Turizmi Foto Safari Turizmi Yemek Turizmi

Kaynak: Yazar Tarafından Derlenmiştir.

Özel ilgi kapsamında turistik aktivelere katılan kişiler hedeflerini belirli çekiciliklerden ziyade kendi ilgi alanlarına ve tercihlerine göre kesin olarak belirlemektedir. Bununla beraber destinasyon kişilerin ilgilerine yönelik değilse, bölgeyi ziyaret etmekten kaçınırlar. Kişilerin ziyareti gerçekleştirirken kendisine sorduğu ilk soru “ilgilendiğim etkinlik ve konuları nereden bulabilirim ?” olacaktır (Trauner, 2006:187 akt. Özçelik, 2012).

2.2. Etkinlik Kavramı ve Etkinlik Turizmi

Etkinlikler insanlığın doğuşundan beri toplumun günlük yaşamında yer alır (Gelder ve Robinson, 2011: 128). Etkinlikler ortak bir duygu etrafında birleşmek, bu duyguyu paylaşmak ve insanların bireysel varlıklardan ziyade sosyal bir varlık olduğunu kanıtlayabilmek amacıyla düzenlenen olaylardır (Ekin, 2011: 3). Karaküçük (1997) çalışmasında etkinlikleri kısaca kişilerin boş zamanlarını değerlendirmek ve bu boş zamanlardan keyif almak amacıyla yapmış oldukları rekreatif eylemler olarak

nitelendirmiştir. Etkinlik kavramının birçok tanımı olmasına karşın literatürde en sık karşılaşılan tanım Getz'in (1989) yapmış olduğu tanımdır. Bu tanıma göre etkinlikler *“yılda bir defa veya birden fazla belirli bir süre içinde gerçekleştirilen ve halkın davet edildiği kutlamalar”* olarak ifade edilmektedir. Getz'in (1989) belirtmiş olduğu gibi, etkinlikler soyut ürünlerin bir vitrinidir. Bu vitrindeki heyecan, coşku ve keşif gibi soyut ürünler kişilerin deneyimini şekillendirir. Bunun sonucunda etkinliklere katılan kişiler sadece fiziksel ortama katılmamakta, aynı zamanda duygusal bir yolculuğa çıkmaktadır. Getz'in yapmış olduğu bu tanımlamaya göre etkinliklere katılımı dört temel unsur bulunmaktadır.

- Sıra dışı ve eşsiz bir deneyim elde etmek,
- Sosyalleşmek,
- Yeni bilgiler öğrenme ve keşfetme isteği,
- Seyahat tecrübesini farklı sosyal etkinlikler ile birleştirmek vb.

Bu tanımlamalara karşılık gelen, içeriklerine göre sınıflara ayrılmış ve en kapsamlı sınıflandırma Getz'in (1997) yapmış olduğu çalışmada yer almıştır. Bu çalışmaya göre etkinlik turizmi; sekiz ana başlık altına ayrılmış ve bu başlıklardan bazıları kendi içerisinde Tablo 2.2'de gösterildiği şekilde maddelenmiştir.

Tablo 2.2 Etkinliklerin Sınıflandırılması

Kültürel Kutlamalar	Festivaller, Karnavallar, Anma Günleri ve Dini Etkinlikler
Politik ve Devletle İlgili Etkinlikler	Zirveler, Resmî törenler, VIP ziyaretler
Sanat ve Eğlence Etkinlikleri	Konserler, Ödül törenleri
Eğitim ve Bilimsel Etkinlikler	Kongre, Konferans, Seminer
Özel Etkinlikler	Düğünler, Partiler, Yıldönümleri
İş ve Ticari Amaçlı Etkinlikler	Toplantılar, Antlaşmalar, Tanıtım Etkinlikleri
Sportif Etkinlikler	Rekreasyonel Etkinlikler

Kaynak: Yazar Tarafından Tablolaştırılmıştır.

Turizm aktivitelerine katılımının sürekli artış göstermesi ve turizm sektörünün bulunduğu destinasyona olumlu etkiler sağlamasıyla birlikte, etkinlikler turizmde çekici bir unsur yaratmak amacıyla turizm içerisinde önemli bir unsur olarak ön plana çıkmıştır (Sunar vd., 2020).

2.2.1. Etkinlikler

Etkinlikler yapıldıkları destinasyonun turizm temelli ekonomileri üzerine birçok olumlu etki sağlamaktadır. Ekonomik faktörlere sağladığı olumlu etkilerin yanı sıra yöresel kültürün korunmasına, gelişmesine de ön ayak olmaktadır (Akkuş, 2021). Quinn (2009) etkinliği önceden belirlenen zaman aralıklarında gerçekleşen, eğlenceye yönelik organizasyonlar, eğlence aktiviteleri ve kutlamalar olarak tanımlamaktadır.

Derret'e (2003) göre etkinlikleri etkileyen unsurlar üç temel grupta aşağıdaki şekilde değerlendirilmiştir;

- Etkinliklerin düzenlendiği destinasyon,
- Etkinliklerin düzenlendiği destinasyonda yaşayan yerel halk,
- Etkinliklere ilgi gösteren katılımcılar.

Etkinliklere katılım sağlayan kişiler açısından, yapılan etkinliklerin içeriği destinasyonun konumunun önüne geçebilmektedir. Bu nedenle kişiler, destinasyonda bulunan etkinlikler için destinasyonu ziyaret etme isteği güdebilmektedir. Kimi durumlarda katılımcılar etkinliklere tesadüfi olarak katılabilmekte birlikte genel olarak etkinlikler, destinasyonun çekiciliğini arttıran unsurlardan biridir (Sert, 2013 akt. Akkuş 2021).

Etkinlik faaliyetleri, destinasyona turistik açıdan yarar sağladığı görülse de etkinliklerde yer alan toplumların, farklı kültürler ile tanışmasını sağlayacak ve farklı kültürler ile arasındaki bağı güçlendirme açısından da ele alınmalıdır (Goldblatt, 2000).

2.2.2. Etkinliklerin Türleri

Destinasyonda gerçekleştirilen etkinlikler, başta temaları olmak üzere, farklı kriterler gözetilerek birçok sınıfa ayrılmaktadır. Festivallerin sınıflandırılmasına dair birçok araştırma bulunmaktadır. Janiskee (1991) çalışmasında bu sınıflandırmayı Tablo 2.3'te ki şekilde yapmıştır;

Tablo 2.3 Etkinliklerin Türleri

Film/Sinema etkinlikleri	Sanat / el sanatları etkinlikleri	Mevsimsel etkinlikler
Yiyecek/ içecek temalı etkinlikler	Tarım etkinlikleri	Fuarlar
Müzik etkinlikleri	Toplumsal etkinlikler	Tiyatro etkinlikleri
Sanat etkinlikleri	Dans etkinlikleri	Halk etkinlikleri
Denizcilik etkinlikleri	Etnik temelli etkinlikler	Yaban hayatı temalı etkinlikler
Antika etkinlikleri	Tarih temalı etkinlikler	

Kaynak: Yazar tarafından tablolaştırılmıştır.

O'Sullivan ve Marion ise (2002) çalışmasında festivalleri yapısına göre Tablo 2.4'te ki gibi sınıflandırmaktadır;

Tablo 2.4 Festivallerin İzleyici Yapısına Göre Sınıflandırılması

Kriter	Küçük Ölçekli Etkinlikler	Turist Çekme Odaklı Etkinlikler	Ses Getiren, Büyük Ölçekli Etkinlikler
Katılımcı Sayısı	Düşük	Orta	Büyük
Tema	Sanat/Kültür/Eğlence	Sanat/Kültür/Eğlence	Sanat/Kültür/Eğlence
Düzenleyici Kurum/Kişi	Toplumsal Kendisi	Yerel otorite	Kamu veya özel kuruluşlar, Gönüllüler
Yönetici Grup	Gönüllüler	Yerel otoriteler	Ortaklıklar
Temel Amaç	Yerel halk ve festival ziyaretçileri için eğlence ve kültürel deneyimler sunmayı amaçlar	Turizm ile destinasyon ekonomisini canlandırmak.	Festival ortaklarına yönelik ekonomik kalkınma sağlarken, yerel halk ve ziyaretçilere çeşitli faydalar sunmak.

Kaynak: O’Sullivan ve Marion, 2002., akt. Akkuş 2021.

2.2.3. Etkinlikleri Ortaya Çıkaran Temel Unsurlar

Etkinliklerin ortaya çıkma hususunda, etkinlik isminin belirlenmesi, mekân ve zamanlama, tema gibi unsurlardan bahsetmek mümkündür. Bu unsurlar şu şekilde sıralandırılabilir;

Etkinlik İsmi Belirlenmesi

Etkinlik isimlerinin belirlenmesi aşamasında, kapsamına göre çeşitli kavramlar dikkate alınmalıdır. Bu kavramlar; geleneksel sporlar, sanat dalları, üretilen tarım ürünleri, bölgede yetişen hayvanlar, kültürel unsurlar, mevsimsel özellikler ve gastronomi temelli detaylardır. Etkinliklerin isimlendirilme aşamasında genellikle geleneksel ve yöresel unsurlara atıflarda bulunulsa da evrensel kültüre dayalı tiyatro ve müzik festivalleri gibi etkinliklerin de kendine özgü isimleri bulunmaktadır (Özdemir, 2005).

Etkinliklerin Zamanlaması ve Süresi

Etkinlikler genel olarak yılın aynı dönemine denk gelmektedir. Etkinlikler düzenlenirken teması ve ekonomik faaliyetlerine göre iklim koşulları dikkate alınmalıdır (Özdemir, 2005). Etkinlikler yılın aynı döneminde yapıldığında ve gelenek haline getirildiğinde yeni olanın karşılaştırılması da kolaylaşacaktır.

Etkinliklerin Mekânı

Etkinliklerin gerçekleşeceği destinasyonun belirlenmesi aşamasında destinasyonun coğrafi, ekonomik koşulları, insan faktörü ve kültür gibi unsurlar önemlidir (Akkuş, 2021).

Eğlence Profili

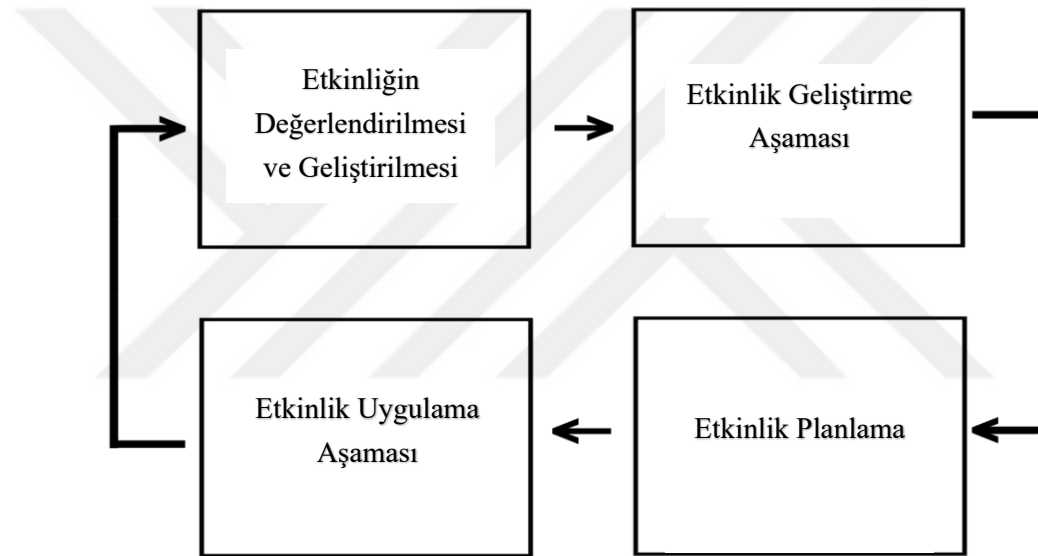
Etkinliklerin eğlence profilinin şekillenmesinde, yerel yöneticiler ve organizasyonda görev alan uzmanların kararları etkilidir. Eğlencenin düzenleneceği mekânın seçimi, ikramlar ve etkinlik programı gibi etmenler etkinliklerin akışını belirleyen unsurlardır (Özdemir, 2005).

2.2.4. Etkinliklerin Planlanması ve Planlama Modeli

Etkinliğin kalitesi ve çekiciliğinin sağlanabilmesini, etkinliklerin planlaması ve programlanması belirlemektedir. Etkinlikler için zamanlama önemli bir etkidir. Yüksek turizm sezonunda düzenlenen etkinlikler destinasyonun taşıma kapasitesini zorlarken, düşük ve orta sezonda düzenlenen etkinlikler gelir sağlayarak ekonomiyi canlandıracak ve turizm sezonunu uzatacaktır. Tekrar ziyareti ve memnuniyetini sağlayacak stratejilere de yönelmek planlamanın önemli etmenlerindendir (Özdemir, 2014).

Etkinlik Planlama Modeli

Her etkinlik belirli bir zaman içerir ve planlayıcılar ile katılımcılar arasındaki uyumu sağlar. Destinasyon amaçlarını gerçekleştirmek için etkinliklerin özenle planlanması gerekmektedir (Can, 2015: 11).

Şekil 2.1 Etkinlik Planlama Modeli; Malen ve Adams, 2008: 26. akt. Can, 2015: 11

Etkinlikler düzgün bir şekilde organize edildiği takdirde, destinasyona büyük fayda sağlayacaktır. Etkinlikler destinasyona tekrar ziyareti sağlayan en önemli unsurlardan biridir. Etkinlik turizmi kapsamında düzenlenen etkinlikler destinasyonları ziyaret edecek kişiler için büyük bir çekim unsuru olacak, dikkati üzerine toplayacaktır (Can, 2015: 12). Karagöz'e (2006) göre etkinlik turizmiyle birlikte, turizmde çeşitlenme sağlanacak, turizm sezonu uzayacak, bölgelerin turizm farkındalığı yaratmasıyla yeni bir gelir kaynağı oluşturacak ve turizmin belirli bir zamanda yoğunlaşması önlenecektir. Etkinliklerin planlanması ve yönetim aşamasında dikkat edilmesi gereken önemli unsurlardan biri hedeflerin ortaya konma aşamasıdır. Etkinlik planlarının hazırlanmasıyla etkinliklerin amacına ulaşması sağlanmış olacaktır. Etkinlik planı; finansal planlama, operasyonel planlama ve pazarlama planı olarak üç alt planı hazırlamayı

gerektirmektedir. Etkinlik planlamada, etkinliklerin maliyetinin hesaplanması destinasyon açısından önemlidir. Bu kapsamda etkinlik maliyetlerini, davetiyeler, konaklama, yiyecek-içecek, dekor, çevresel düzenleme, müzik, sahne, ışıklandırma, sigorta gibi harcamaları kapsamaktadır (Can, 2015: 12).

Etkinliklerin maliyetlerinin karşılanması bakımından sponsorlar bulunması büyük önem taşımaktadır. Sponsorluk; her iki tarafa da karşılıklı olarak yarar sağlamaya yönelik bir iş anlaşması olarak görülebilmektedir (Tengilimoğlu ve Öztürk, 2004).

Sponsorluklar, etkinliklerin ölçek ve sayı olarak gelişmesini sağlarken aynı zamanda etkinliklerin kalitesini de arttırmaktadır. Getz (1997) çalışmasında sponsorluğun etkinlik üzerindeki faydalarını şu şekilde belirtmiştir.

- Etkinliğin hedef kitlesini arttırmak,
- Etkinliğe gelir sağlamak,
- Pozitif kurumsal imaj katkısıyla etkinliğin imajını geliştirmek,
- Pazarlama faaliyet alanlarını ve erişim düzeyini arttırmak.

İyi hazırlanan etkinlik planı, uygulama sürecinin sorunsuz ilerlemesini sağlamakla birlikte gelecekteki etkinlikler içinde önemli ipuçları sunmaktadır. Her planlama gibi, etkinliklerin izlenmesi, etkinliklerin verimliliğini arttıracak ve belirli faydalar sağlayacaktır. Bu faydalar Getz'e (1997) göre şu şekilde sıralanmaktadır;

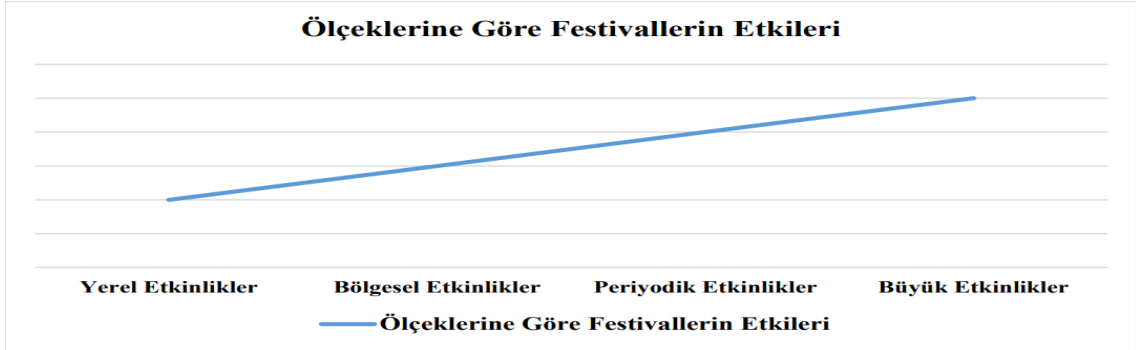
- Problemi saptamak ve çözüme ulaştırmak,
- Başarı ya da başarısızlığı ölçebilmek,
- Maliyetleri ve faydaları saptamak,
- Etki alanlarını ölçmek,
- Sponsor memnuniyetini arttırmak.

Etkinliklerin sürdürülebilirliğini sağlamak için, çevresel, sosyokültürel ve ekonomik etkilerinin; ziyaretçiler, yerel halk, yerel yönetimler ve organizatörler açısından değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu değerlendirme sonucuyla birlikte elde edilen veriler, gelecekteki etkinliklerin planlanmasında yol gösterici olacaktır. Etkinlik turizminin sürdürülebilirliği ise kontrollü ve dengeli bir gelişim süreci gerektirmektedir (Can, 2015: 13).

2.2.5. Etkinliklerin Etkileri

Etkinliklerin destinasyon üzerinde birçok etkisi vardır. Bu etkiler ekonomik ve toplumsal birçok değişimin tetikleyicisidir (Akkuş, 2021). Bu etkilerle birlikte kültürel kaynaşma ve tecrübe aktarımı gibi çeşitli alanlarda gelişim sağlamaktadır. Etkinliklerin etkilerini

değerlendirme aşamasında etkinliklerin ölçeği dikkate alınması gereken önemli kriterlerdendir (Getz, 2008). Etkinliklerin ölçeklerine göre etkileri aşağıdaki şekilde belirtilmiş ve değerlendirilmiştir.

Şekil 2.2 Ölçeklerine Göre Etkinliklerin Etkileri; Getz, 2008.

Şekil 2.2’de görülebileceği üzere etkinliklerin ölçek ve kapsamı arttıkça bölgeler üzerindeki etkileri de artmaktadır. Yapılan etkinliklerin her ne kadar olumlu yönleri olsa da belirli olumsuz etkileri de bulunmaktadır. Bu olumsuz etkilere örnek olarak; popüler olan ve kalabalık çeken etkinliklerin yarattığı trafik sorunu ve çevre kirliliği gösterilebilmektedir (Sharpley ve Stone, 2011). Etkinlikler organize edilirken bu olumsuz etkiler en aza indirgenmeye özen gösterilmelidir.

2.2.6. Etkinliklerin Olumlu ve Olumsuz Etkileri

Etkinlikler amaçları, büyüklükleri ve paydaşlara etkisi bakımından farklılık gösterdiğinden destinasyon üzerinde birçok etkisi vardır. Bu etkiler destinasyonda düzenlenen etkinliklerin düzey ve boyutuna göre farklılık gösterebilmektedir (Can, 2015). Etkinlik turizminin etki türlerine göre (ekonomi, turizm ve ticaret) olumlu ve olumsuz yönleri kısaca aşağıda görülebileceği gibi Eryılmaz ve Cengiz (2012) tarafından tablolaştırılmıştır.

Tablo 2.5 Etkinliklerin Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Etki Türü	Olumlu Yönleri	Olumsuz Yönleri
Ekonomik	Yüksek harcama ve yüksek gelir, İstihdam yaratma, Artan yatırım, Mülkiyet edinmeye teşvik, Yaşam standartlarının yükselmesi.	Gelirim adaletsiz dağılımı, etkinlik sırasında ürünlerin fiyatının artması, gelir ve giderde mevsimsellik yaratması, yerli halkın yaşamış olduğu alanların turizm alanına dönmesi, vergi kaçırma, emlak ve kira bedellerinin artması.
Çevresel ve Fiziksel	Çevresel düzenlemeler, Altyapı geliştirmelerine katkı sağlaması, Ulaşımın gelişmesi, Çevresel Duyarlılığın artışı.	Çevre kirliliğinin artması, Ses kirliliği, Overturizm sonucu oluşan trafik sorunları.
Politik	Uluslararası prestij sağlaması, Gelişmiş şehir profili.	Propaganda, Toplumsal kontrolün sağlanamaması.

Tablo 2.5'in Devamı

Etki Türü	Olumlu Yönleri	Olumsuz Yönleri
Turizm ve Ticaret	Yatırım fırsatlarına teşvik, Dünya çapında tanınırlık sağlaması, imaj kazanma, Ziyaretçi sayısının artması, Turistik ürünlere değer katması, Mevsimsel turizmi genele yayma, Bölgedeki yatırım ve ticaret potansiyeli hakkındaki bilginin artması, Turistik ürünlerin rakiplerinden farklılaşması.	Yöreselliğin yok olması, Rekabetin artması, Overturizm, Etkinliklerin genel turizm ürünlerinden ziyade daha fazla planlama ve araştırma gerektirmesi.

Kaynak: Eryılmaz ve Cengiz, 2012; akt. Can, 2015: 8-9.

Tablo 2.5'te bulunan etkilere bakıldığında ortaya çıkan yönlerin çoğunluğu pozitifdir. Etkinlik turizminin; turizmi çeşitlendirdiği, turizm sezonunun uzattığı, turizmin belirli zamanda yoğunlaşmasının önüne geçtiği ve yerli, yabancı yayın organlarıyla yapılan reklamlarla destinasyonun tanınırlığını arttırdığı tablo 2.5'te görülmektedir. Tüm bu etkililerle birlikte ülke ekonomisine katkı sağladığı da söylenebilmektedir.

Destinasyondaki çekim unsurlarını çoğaltmak ve çeşitlendirmek o destinasyonun ziyaretçi sayısını artırırken, ziyaretçilerin destinasyonu tekrar ziyaret etmesini de sağlamaktadır (Özdemir, 2014:44).

Etkinlik turizmi sayesinde destinasyonda bulunan turizm çekiciliği farklı bölgelere yayılmaktadır. Yerel halkın da kutlamaları yüksek sezon dışında yapmalarının sağladığı katkılarla birlikte ziyaretçiler için daha özgün etkinlikler gerçekleşmektedir (Bowdin, vd, 2006; akt. Can, 2015: 10). Etkinler turizm sezonunu uzatmakla birlikte ziyaretçilerin kalış sürelerini uzatarak, toplam harcamalarını da arttırmaktadır. Turistlerin potansiyel bir pazar olarak değerlendirildiği etkinlik yönetimi de hızla gelişen profesyonel bir dal olmuş ve etkinliklerin başarısı ve çekiciliği için önemli bir paydaş olmuştur (Getz, 2008: 404).

2.2.7. Etkinlik Turizmi

Etkinlik turizmi kavramı ilk kez 1987'de Yeni Zelanda Turist ve Tanıtım Departmanı tarafından ele alınmıştır (Getz, 2008). İlgili alan yazın incelendiğinde kavram hakkında birçok araştırmacının farklı tanımlamaları mevcuttur. Bu tanımlamalar kısaca Tablo 2.6'da gösterilmiştir.

Tablo 2.6 Etkinlik Turizmi Tanımlamaları

Kişi	Tanım
Getz, 1997	"İçerisinde kaynak bulma ve tedarik süreci bulunan teknik bir yapıya sahip olan ve bu tekniği harekete geçirme, uygulamaya koyma faaliyetleri bütünü"
Çakıcı ve Yavuz, 2012	"Turistik bir çekim unsuru yaratmak için etkinliklerin sistematik bir şekilde geliştirilmesi, planlanması, pazarlanması ve düzenlenmesi"
Kozak ve Bahçe, 2012	"Birincil veya ikincil çekicilik şeklinde kullanılarak, katılımcı sayısını maksimize etmek için; özel olayların planlanması, geliştirilmesi ve pazarlanması"

Kaynak: Yazar Tarafından Tablolaştırılmıştır.

Etkinlik turizminin hangi yıllarda başladığı tam olarak söylenememektedir. Etkinlikler insanlık boyunca var olmuş ve bu etkinliklere katılım için seyahatler yapılmıştır. Yapılan ilk etkinlik turizmi örneklerine Antik çağdaki olimpiyat oyunları gösterilebilir.

Şekil 2.3 Etkinlik Turizm Kavramı; Getz, 2008:406; akt. Sunar vd., 2020.

Şekil 2.3'te görüleceği gibi "etkinlik turizmi" Getz'in (2008) oluşturmuş olduğu teoride turizm çalışmaları ile etkinlik yönetimi ve etkinlik çalışmaları doğrultusunda ortaya çıkmış bir kavramdır. Kavram 1950'li yıllarda şekillenirken 1960'lı yıllarda bu konuyla ilgili çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. 1990'nın başında ise etkinliklerin etkileri üzerine araştırmalar başlamış ve bir turizm aktivitesi olarak anılmaya başlamıştır (akt; Sunar vd., 2020).

2.2.8. Etkinlik Turizminin Özellikleri

Etkinlik turizmi; destinasyonun barındırmış olduğu doğal ve fiziksel unsurları, canlandırıcı, imaj oluşturucu ve turizmin çekiciliği olarak, etkinliklerin sistematik bir şekilde planlanması, geliştirilmesi ve pazarlaması olarak tanımlanmaktadır (Getz ve Wicks, 1993). Etkinlik turizmi, planlanmış kültürel, sportif, politik ve iş amaçlı faaliyetleri kapsarken, buna örnek olarak olimpiik oyunlar, fuarlar ve dünya çapındaki turlar gösterilebilir.

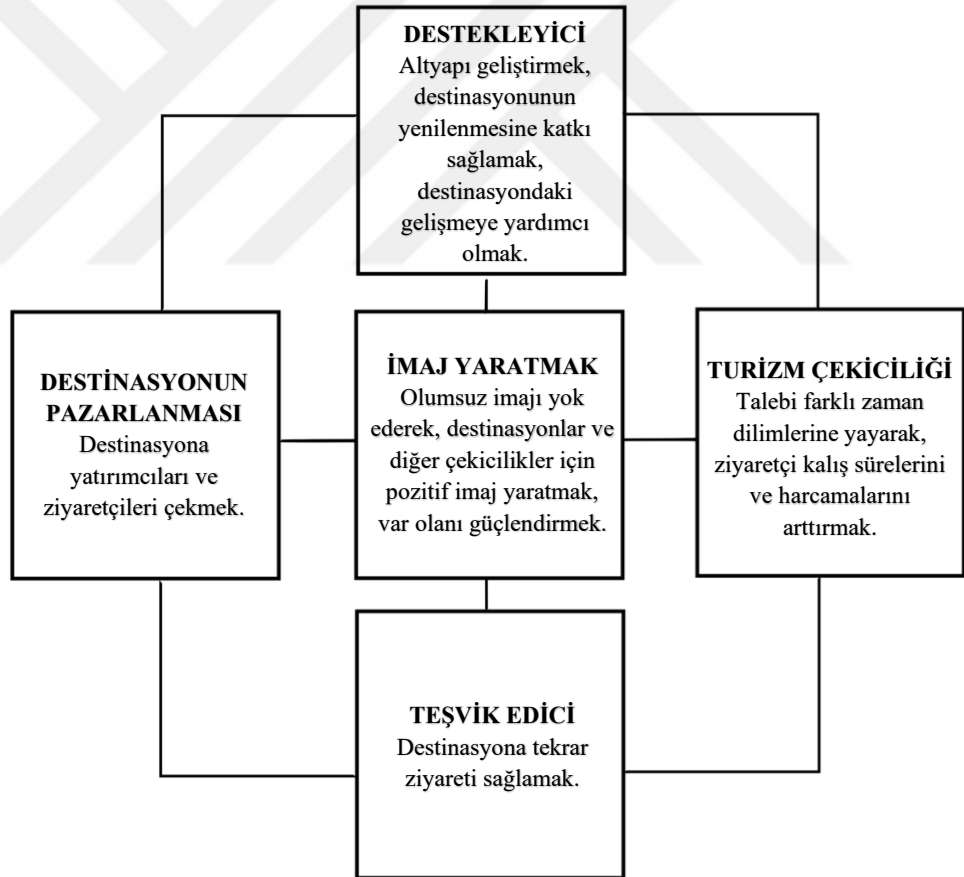
Etkinlik turizmi, destinasyon çekiciliğini arttırabileceği gibi toplumsal kimliğin korunmasında ve gelişmesinde rol oynamaktadır (Yeoman, 2004: 39). Bu turizm türü ziyaretçilerin destinasyonda kalış sürelerini uzatırken, aynı zamanda ziyaretçileri destinasyon dışına çıkmalarını da önlemekle birlikte, onları bölgede tutarak turistik harcamaları destinasyon içerisinde tutmaktadır (Getz, 1997: 55). Etkinlik turizminin gerçekleştiği bölgelere fayda sağladığı görülmektedir. Bu faydalar şu şekilde sıralanabilmektedir (Harris vd., 2010);

- Turizm sezonunu yıl içerisinde yaymak,
- Turizmi çeşitlendirmek,

- Turizm talebini destinasyon içerisinde eşit dağılımını sağlamak,
- Destinasyona yeni gelir kaynağı yaratmak,
- Destinasyonun çekiciliğini ve farkındalığını arttırmak,
- Medyanın ilgisini destinasyon üzerine çekmek,
- Destinasyonu tekrar ziyareti teşvik etmek.

Bu özelliklerin yanı sıra Getz, Jago ve Shaw araştırmalarında etkinlik turizminin temel özelliklerini şu şekilde sıralamıştır (Getz vd., 1991. akt. Karagöz, 2006: 7);

- Sınırlı Süreli,
- Bir kez ya da nadiren gerçekleşen,
- Sıra dışı,
- Halka açık olması,
- Belirli bir temayı kutlamak veya göstermek.

Şekil 2.4 Etkinliklerin İşlevleri; Getz, 1997:53. akt. Karagöz, 2007: 14

2.2.9. Dünyada Etkinlikler

1980’li yıllardan sonra kültürel tüketim merkezi olarak görünmeye başlayan şehirlerde hizmet ekonomisinin hareketlenmesinin sağlanabilmesi için kültürel etkinlik arayışına girilmiştir. Bu arayışların kaçınılmaz sonucu olarak bu yıllarda düzenlenen etkinliklerin sayılarında artış görülmüştür (Quinn, 2009 akt. Akkuş 2021: 26).

Dünyada farklı destinasyonlarda gerçekleşen etkinlikleri anlamak için ülkelerin etkinliklere yönelik uyguladıkları politikaların dikkate alınması faydalı olacaktır. Örneğin; Avustralya bu etkinlikleri destinasyonun bölgesel kalkınmasına önemli kaynak sağlayacak araçlardan biri olarak değerlendirmiş ve bu alanda kamu politikaları geliştirmiştir. Bu politikalar sonucu bölgede kırsal ve kentsel alanlardaki etkinliklerin sayılarında artış yaşanmıştır (Higham ve Ritchie, 2001 akt. Akkuş 2021: 26).

Tablo 2.7 Dünyada Düzenlenen Etkinlikler

Etkinlik Adı	Gerçekleştiği Ülke
Dia de Los Muertos	Meksika
La Merce	İspanya
Holi Fest	Hindistan
Rio Karnavalı	Brezilya
Caerphilly	Galler
Kopenhag Uluslararası Film Festivali	Danimarka
Venedik Maske Festivali	İtalya

Kaynak: Yazar Tarafından Oluşturulmuştur.

Etkinlik kültürünün köklü bir geçmişe sahip olduğu ve bu geleneğin Avrupa’da uzun süredir sürdürüldüğü görülmektedir. Örneğin Londra’da gerçekleşen Handel Centenary Festivali 1859’da Hollanda Festivali 1947’de, İrlanda’nın kamu politikalarında önemli yeri bulunan An Tostal Festivali 1953’te düzenlenmeye başlamıştır (Quinn, 2005. akt. Akkuş, 2021: 26).

2.2.10. Türkiye’de Etkinlikler

Turizmin küresel bir pazar haline gelmesiyle diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de rekabet artmış ve her destinasyon arayış içine girmiştir. Bu arayış sonucu etkinlikler Türkiye için büyük bir önem kazanmıştır. Türkiye’de pek çok destinasyon, kültürel gelişimin hızlanması, bölgeye daha fazla turist çekmek ve bölgesel kalkınmayı teşvik etmek için farklı amaç ve içeriklerle etkinlikler düzenlemektedir. Bu kapsamda Türkiye’de yılda 1300’den fazla etkinlik düzenlendiği söylenebilir (Duran ve Hamarat, 2014). Tablo 2.8’de Türkiye’de düzenlenen bazı etkinlikler verilmiştir.

Tablo 2.8 Türkiye’de Düzenlenen Etkinlikler

Şehir	Etkinlik
Adıyaman	Adıyaman Uluslararası Müzik Festivali / Bal Kültür ve Turizm Festivali
Afyonkarahisar	Afyonkarahisar Afyonkarahisar Caz Festivali / Afyonkarahisar Klasik Müzik Festivali
Amasya	Amasya Uluslararası Atatürk Kültür ve Sanat Festivali / Uluslararası Geleneksel Okçuluk Festivali
Ankara	Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali / Ankara Tiyatro Festivali
Artvin	11.Uluslararası Tulum ve Müzik Festivali / 18.Hopa Kültür, Sanat ve Deniz Festivali
Aydın	Uluslararası Giritliler Festivali / Uluslararası Didim Zeytin Festivali
Bayburt	Dede Korkut Kültür ve Sanat Şölenleri
Bilecik	Uluslararası Bilecik Tiyatro Festivali / Geleneksel Kestane Kabağı Festivali
Çanakkale	Kale Çanakkale Bisiklet Festivali / Çanakkale Uluslararası Koro Festivali
Denizli	Geleneksel Kızılcabölük Kültür, Sanat, Tekstil ve Moda Festivali / Denizli Belediyesi Uluslararası Amatör Tiyatro Festivali
Diyarbakır	Diyarbakır Kısa Film Festivali / Diyarbakır Müzik Festivali
Düzce	Düzce Gençlik Festivali / Akçakoca Uluslararası Kültür, Turizm ve Fındık Festivali
Edirne	Edirne Bahar Şenliği / Trakya Müzik Festivali
Elazığ	Salçalı Köfte Festivali / Geleneksel Hamsi Festivali
Giresun	Çamoluk Bal Festivali / Uluslararası Giresun Aksu Festivali
Hakkari	Ters Lale Festivali / Çukurca Fotosafari ve Doğa Sporları
İğdır	Geleneksel İğdır Kayısı Festivali
Isparta	Gül Hasat Festivali / Eğirdir Motosiklet Festivali
İstanbul	İstanbul Uluslararası Dans Festivali / Geleneksel Sanat ve Ekoloji Festivali
İzmir	Efes Tiyatro Festivali / İzmir Avrupa Caz Festivali
Kahramanmaraş	Ayranpınar Yayla Şenliği / Uluslararası Şalvar Güreş Festivali
Karabük	Karabük Bisiklet Festivali / Müzekent Doğa ve Motosiklet Festivali
Kastamonu	Kanyon Ve Doğa Sporları Festivali / Kastamonu Gastronomi Festivali
Mardin	Uluslararası Mardin Uçurtma Festivali / Sinemardin Uluslararası Mardin Film Festivali
Nevşehir	Kapadokya Çadır Festivali / Kapadokya Film Festivali
Ordu	Ünye Kültür Sanat Ve Turizm Festivali / Argan Kar Festivali
Osmaniye	Osmaniye Off Road Şenlikleri
Sakarya	Sakarya Uluslararası Kısa Film Festivali / Söğütü Festivali
Samsun	19 Mayıs Belediyesi Geleneksel Doğa, Kültür, Sanat ve Turizm Festivali / Kapıkaya Doğa Sporları ve Kültür Festivali
Sinop	Sinemasal Film Festivali / Gerze Kültür ve Sanat Festivali / Sinop Lakerda Festivali

Kaynak: Akkuş, 2021: 28.

Son 30 yılda Türkiye’de turizm sektöründe yaşanan büyümenin etkisiyle etkinlikler ve şenlikler turizmin içerisine dahil olmuştur. Türkiye’de düzenlenen bu festivaller turistiler için destinasyonu çekici bir yer haline getirmesine yardımcı olmuş ve turizm temelli stratejiler içinde kendine yer bulmuştur.

2.3. Gastronomi Temalı Etkinlikler

Gastronominin ilk tanımı 17. yüzyılda yaşamış Brillat Savarin “Tadın Fizyolojisi” adlı kitabında yapılmıştır (Keskin, 2021). Kavram Hellen dilinde “mide” anlamına gelen “gastros” (γαστρός) ile “kanun, kural” anlamına gelen “nomos” (ὁ νόμος) kelimesinin çoğulu olan “nomi” (οἱ νόμοι) kelimesinin birleşimiyle üretilmiştir. (Tırıl, 2024: 513). Bu kavram Brillat Savarin tarafından “*insan beslenmesi ile ilgili her şeyin sistematik incelenmesi*” olarak tanımlanmıştır (Cömert ve Çavuş, 2016). Bilinenin aksine sadece yemek yeme sanatı veya bilimi olarak olmayan gastronomi aynı zamanda mutfak kültürüne ait tüm birikimleri içerisinde barındırmaktadır. Bununla beraber gastronomi

yiyeceğin üretilip hazırlanmasından, pişirilip sunulmasına kadar gerçekleşen tüm aşamaları kapsamlı bir şekilde ifade etmektedir (Ignatov ve Smith, 2006).

Beslenmenin yalnızca bir ihtiyaç değil aynı zamanda bir zevk unsuru olarak görülmesiyle birlikte turizm ile bağdaştırılması kaçınılmaz olmuştur. Seyahat ve konaklama süreçlerinin vazgeçilmez bir parçası olan “yeme-içme” eylemi, gastronomiyi turizmin en önemli parçalarından biri haline getirirken, bazıları için gastronomik eylemler ve deneyimler bu seyahatlerin temelini oluşturmuş, bu temellerin oluşumuyla gastronomiye ait bir alan doğmuştur. Gastronominin bir çekim unsuru olduğu bu turizmin temelini, turistlerin yeni yiyecekleri tatması ve yeni mutfak kültürlerini öğrenmesi, bu kapsamda yapılan tüm etkinlikleri deneyimlemesi oluşturmuştur. Yerel ve yeni lezzetleri keşfetmek isteyen turistler bu kapsamda genellikle yüksek miktarlarda ödemeler yapmaktadır. Turizm içerisinde bu alanda yapılan harcamaların bütçesinin büyüklüğü ile gastronomi turizmi daha fazla önem kazanmıştır. Gastronomi turizminin önem kazanmasıyla hakkında ulaşabildiği eğlencelerle kombine edilen ve gastronomik unsurları barındıran festivaller ortaya çıkmıştır (Tırıl, 2024: 513).

Gastronomik etkinliklerin ana unsurunu yöreye özgü yiyecek-içecekler, yörenin sahip olduğu mutfak kültürü oluşturmaktadır (Keskin, 2021). Gerçekleşen etkinliklerde ziyaretçiler yerel mutfak ürünlerini tatma fırsatı bulurken, aynı zamanda mutfağın kökeni hakkında bilgi sahibi olabilmektedir. Destinasyona olumlu yönden katkı sağlayan bu etkinlikler, turistlerinde farklı deneyimler yaşamasına ve destinasyona karşı pozitif bir tutum almasına neden olmaktadır. Özdemir ve Yaman (2023) çalışmasında gastronomi etkinliklerinin destinasyon ve işletme üzerinde sağladığı faydaları aşağıdaki şekilde sıralamıştır;

Destinasyon Ölçeğindeki Faydalar

- Ziyaretçi sayısını ve sadakatini arttırmak,
- Destinasyon imajını güçlendirmek,
- Turizmi tüm sezona yaymak,
- Turizmin gelişimini güçlendirmek,
- İstihdam sağlamak,
- Yerel ekonomiyi canlandırmak,
- Yerel gıdaların ve kırsal ürünlerin değerini artırmak.

İşletme Ölçeğindeki Faydalar

- Küçük üreticilerin karşılaşmış olduğu pazarlama zorluklarını önlemek,
- Tüketici davranışlarının gözlenmek ve geri bildirimin doğrudan alınmasıyla ona göre strateji uygulamak,
- Tüketicilerle yüz yüze iletişim sağlanarak doğrudan satış yapmak,
- Doğrudan satışlarla kâr marjını artırmak.

2.3.1 Türkiye’de Gerçekleşen Gastronomi Temalı Etkinlikler

Gastronomik değerler, destinasyonların karakteristik özelliklerini yansıtarak turistlerin ilgisini çekmekte ve bu nedenle bölgeler tarafından pazarlama stratejilerinde etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Bu gastronomik değerler destinasyonların tanıtımını sağlarken aynı zamanda turizm pazarında rekabette öne çıkmayı da sağlamaktadır (Horng ve Tsai, 2012).

Anadolu toprakları üzerinde birçok medeniyete ev sahipliği yapan Türkiye, gastronomik değerlerin çoğunu günümüze ulaştırmış konumdadır (Tanrısever ve Ekerim, 2020). Türkiye, ilgili kurumlar tarafından onaylanan coğrafi işaretli ürünlerin de tanıtıldığı etkinliklerin düzenlenmesiyle, gastronomi turizmi açısından merkez sayılabilecek bir konumdadır (Tanrısever ve Ekerim, 2018). Bu kapsamda ülkemizde gerçekleşen bazı gastronomi temalı etkinlikler Tablo 2.9’da gösterilmiştir.

Tablo 2.9 Türkiye’deki Gastronomi Temalı Etkinlikler

Şehir	Etkinlik Adı	Tema
Ankara	Beyazıt Geleneksel Tarihi Evler, El Sanatları, Havuç ve Güveç Festivali	Havuç ve Güveç
Antalya	Muratpaşa Uluslararası Meze Festivali	Meze
Antalya	Akseki Ayran Festivali	Ayran
Antalya	Bal Festivali	Bal
Antalya	Elma Festivali	Elma
Balıkesir	Susurluk Ayran ve Kültür Festivali	Ayran
Balıkesir	Bigadiç Et ve Süt Festivali	Et ve Süt
Balıkesir	Edremit Zeytin Hasat Sonu Şenliği	Zeytin
Bursa	Hasanağa Enginar Festivali	Enginar
Bursa	Kestane ve Kestane Şekeri Festivali	Kestane
Bursa	Misi Yerel Lezzetler Şenliği	Yöresel Yemekler
Bursa	Orhangazi Zeytin Festivali	Zeytin
Bursa	Uluslararası Altın Biber Festivali	Biber
Çanakkale	Uluslararası Gelibolu Altın Sardalye Kültür ve Sanat Festivali	Balık
Çanakkale	Umrubey Şeftali Kültür ve Sanat Festivali	Şeftali
Çankırı	Geleneksel Keşkek Şöleni	Keşkek
Çankırı	Kurşunlu Bal Festivali	Bal
Çankırı	Geleneksel Çerkeş Kültür, Hayvancılık ve Bal Festivali	Bal
Çorum	Osmancık Pirinç Festivali	Pirinç
Düzce	Kirazlı Köyü Kiraz Şenliği	Kiraz
Elazığ	Kahve ve Çikolata Festivali	Kahve ve Çikolata
Elazığ	Ağın Leblebi, Dut ve Pekmez Festivali	Leblebi, Dut ve Pekmez
Erzincan	Doğa-Kültür ve Tulum Peyniri Festivali	Tulum Peyniri
Erzurum	Geleneksel Yayla Şenlikleri Çağ Kebap Festivali	Çağ Kebabı, Kadayıf Dolması
Gaziantep	Uluslararası Antepfıstığı Kültür ve Sanat Festivali	Antep Fıstığı

Tablo 2.9'un Devamı;

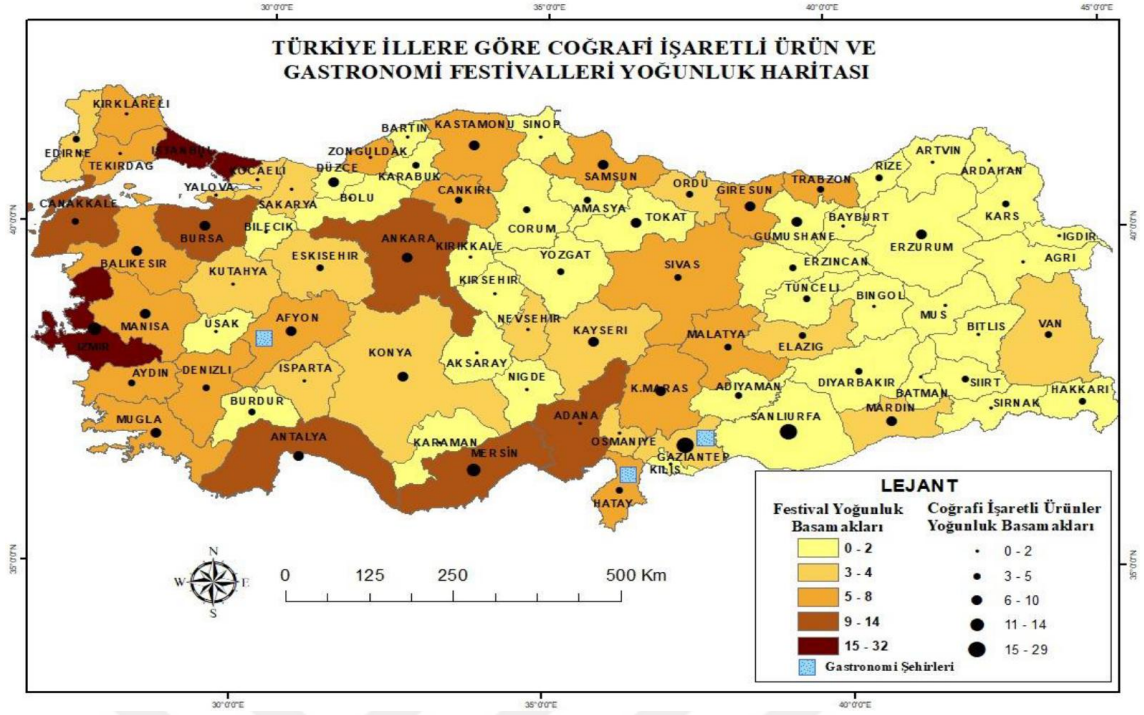
Şehir	Etkinlik Adı	Tema
Gaziantep	Oğuzeli Nar ve Kültür Festivali	Nar
Kayseri	Hasancı Pilav Festivali	Pilav
Kırıkkale	Yahşihan Yoğurt Festivali	Yoğurt
Konya	Akşehir Kirazı Kültür ve Sanat Festivali	Akşehir Kirazı
Mardin	Harire Festivali	Harire Tatlısı
Mardin	Uluslararası Mardin Gastronomi ve Mutfak Günleri	Yöresel Yemekler
Nevşehir	Uluslararası Ürgüp Bağ Bozumu Festivali	Üzüm
Nevşehir	Kültür Şenlikleri ve Kaymak Festivali	Kaymak
Niğde	Darboğaz Kiraz ve Sanat Festivali	Kiraz
Osmaniye	Turp Festivali	Turp
Osmaniye	Tırşik Festivali	Tırşik Çorbası
Samsun	Atakum Hamsi Şöleni	Balık
Samsun	Canik Çilek ve Kiraz Festivali	Çilek ve Kiraz
Samsun	Bafra Kavun ve Karpuz Festivali	Kavun ve Karpuz
Sinop	Boyabat Domates Festivali	Domates
Sinop	Dikmen Karakucak Güreşleri ve Sırık Kebabı Festivali	Sırık Kebabı
Sinop	Sinop Lakerda Festivali	Balık
Tekirdağ	Boza Festivali	Boza
Tekirdağ	Tekirdağ Kiraz Festivali	Kiraz
Tekirdağ	Hayrabolu Ayçiçeği Festivali	Ayçiçeği
Trabzon	Tonya Tereyağı Kültür ve Sanat Festivali	Tereyağı
Trabzon	Hamsiköy ve Civar Köy Sütlaç Festivali	Sütlaç
Trabzon	Vakfikebir Ekmek ve Kültür Sanat Festivali	Ekmek
Van	Çatak Kanispi Ceviz, Bal, Alabalık ve Doğa Festivali	Ceviz, Bal, Alabalık
Van	Van Ayran Aşı Balık Başı Festivali	Ayran Aşı Balık
Van	Uluslararası İnci Kefali Göçü Kültür ve Sanat Festivali	Balık
Van	Akşehir Kirazı Kültür ve Sanat Festivali	Akşehir Kirazı
Yalova	Geleneksel Çilek Festivali	Çilek
Yalova	Balık Festivali	Balık
Yalova	Balık – Ekmek Festivali	Balık
Yozgat	Bal ve Kültür Festivali	Bal
Zonguldak	Bölüklü Yayla ve Bal Festivali	Bal
Zonguldak	Ereğli Osmanlı Çileği Kültür Festivali	Çilek
Zonguldak	Ormanlı Fındık Festivali	Fındık

Kaynak: Ekerim ve Tanrısever, 2020

2.3.2 Türkiye Gastronomi Temalı Etkinliklerin Yoğunluk Haritası

Türkiye’de gastronomi temalı etkinlikler genele yayılmıştır. Tanrısever ve Ekerim; Türkiye’de gerçekleşen gastronomi etkinliklerinin yoğunluk haritasını şekil 2.5’te olduğu gibi belirtmiştir.

Ekerim ve Tanrısever (2020), çalışmalarında Akdeniz Bölgesi’nde 53, Doğu Anadolu Bölgesi’nde 25, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde 16, İç Anadolu Bölgesi’nde 46, Karadeniz Bölgesi’nde 51, Marmara Bölgesi’nde 84, Ege Bölgesi’nde 59 adet gastronomi temalı etkinlik düzenlendiği belirtmiştir. Destinasyonlarda yapılan bu etkinliklerin genel hatlarıyla bölgelerin ve illerin meşhur ürünlerini ve coğrafi işaretlerini konu aldığını da yaptıkları çalışmada belirtmişlerdir.

Şekil 2.5 Türkiye Gastronomi Temalı Etkinliklerin Yoğunluk Haritası; Tanrısever ve Ekerim, 2020: 2291

2.4. Bir Gastronomi Temalı Etkinlik Unsuru Olarak Lakerda

Antik kaynaklarda bulunan tuzlama balık hakkındaki bilgiler genellikle, hangi balıkların tuzlanacağı ve bunların nasıl adlandırılacağı ile ilgilidir. Columella'nın tarım ile ilgili eserinde bu hazırlama usulünün öncelikle domuz etinin tuzlanması, etle tuzun sırasıyla üst üste yerleştirilmesi şeklinde olduğunu göstermiştir. Daha sonra ise bu yapım şekli balığa uyarlanmıştır. Tuzlanmış balık ürünlerinde ilk sırada ton balığı yer alırken Klasik Çağ zengin Yunanları ton balığının küpler içinde Byzantion, Sicilya ve Güney İspanya'dan ithal edilen tuzlanmış halini de severek tüketmişlerdir (Columella, 1948; akt. Bursa, 2007: 37).

Balıkların ense ve karın kısımları henüz tazeyken pişirilirken, kalan parçalar ise tuzlanarak muhafaza edilmiştir (Delemen, 2003). Tuzlaması yapılan balıklar açısından oldukça zengin olan Bosporos'taysa insanlar balıkların karın bölgelerini küp halinde keserek salamura yapmaktaydı. Byzantion'un "horion, kybalion'u ve belli durumlarda farklı isimler alan tuzlu ton balığı geniş bir alana yayılmıştı. Tuzlu balığın dünyaya yayılımıysa MÖ 4. Yüzyıl ortalarında başlamıştır. Karadeniz'in kuzeyinde yoğunlaşan mersin balığı, beyaz ve yağlı etiyle öne çıkmış ve ton balığının sonunu getirmişti. Tuzlama formuyla öne çıkan bu balık türü, imparatorun masasına layık yiyeceklerden biri olarak bilinirdi. Atina'ya Byzantion'dan gelen tütsülenmiş veya tuzlanmış uskumru da

oldukça bilinen türdendi. Tuzlu balık çiğ ve pismiş olarak tüketilirken, fakir sınıf çiğ tuzlamayı ekmekle beraber, zenginler ise daha çok meze olarak tükettirdi. (Athenaios, 1930, Toynbee, 1973 ve Dalby 1996, akt. Bursa, 2007: 38).

2.4.1. Tarihte Tuzlu Balık ve Lakerda

Lakerdaya ilişkin bilinen en erken belgeler, Kanuni Sultan Süleyman dönemine ait kaynaklarda yer almaktadır. Lakerda bu dönemlerde ortaya çıkmış bir üründen çok balık adı olarak kullanılmış olabileceği ile ilgili buluntularda mevcuttur. Nitekim bu buluntulara örnek olarak Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde bulunan ifadeler de gösterilebilir (Yarcı, 2015). Tuzlanmış balığın ilk olarak lakerda adıyla anılmasıysa 15. Yüzyıl'da görülmüştür (Nişanyan, 2017. akt. Çolakoğlu vd., 2023). 19. Yüzyıl'da Osmanlı'nın 1839'da Tanzimat Fermanı sonrası batılılaşma ile mutfak kültürüne yansması ve balık yeme kültürünün altın çağına geçmesi bunun nedeni olarak gösterilebilir. Dolayısıyla 19. Yüzyıla ait saray mutfağı kayıtlarında çokça havyar, çiroz, lakerda gibi deniz çerezlerinin tüketildiği görülebilmektedir (Özden, Yücebaş ve Kaya, 2019).

2.4.2. Lakerdanın Üretimi

Tuzlanmış balık, balığın tuzla muhafaza edilmesidir. Bu tuzlama işlemiyle beraber balığın raf ömrü taze balığa göre daha uzun olmaktadır. Lüleci (1991) palamuttan yapılmış lakerdanın raf ömrünün 60 gün olduğuna çalışmasında değinmiştir.

Lakerda yapımı için kullanılan teknikler kuru tuzlama ve salamura olarak ikiye ayrılmaktadır. Salamura tekniğinde balık önceden hazırlanan tuz çözeltisine konur veya hazırlanan çözelti balık üzerine dökülür. Salamura tekniği tuz konsantrasyonuna göre üçe ayrılırken bunlar hafif (%9-11), orta (%14-16) ve sert (%24) tuzlama olarak belirlenmiştir. Kuru tuzlamada ise balıklar tuzla ovulduktan sonra bir kat tuz bir kat balık olacak şekilde tuzlama kabına yerleştirilir ve balıktan çıkacak olan su uzaklaştırılır. Bu teknikte kullanılacak olan tuz oranı ise balık türüne, tüketici tercihin ve ortam sıcaklığına bağlı olarak değişim göstermekteyken kullanılacak tuz miktarı genellikle %10-35 arasındadır. Lakerda yapımında kullanılmakta olan metotlar bölgeden bölgeye değişim gösterse de metotlardaki asıl amaç ürünün su aktivitesinin düşürülmesidir (Turan vd., 2009).

Lakerda yapımında kullanılan metot kadar tuzun bileşimi de önemlidir. Demir ve bakır yoğunluğu fazla olan tuzlarda ürün yeşilimsi ve kahverengi bir renk alırken, kalsiyum ve sülfat yoğunluğu fazla olan tuzlarda hoş gitmeyen bir tat oluşur ve kırılgan bir yapı

meydana gelir. Sülfat formunda %0,5 kalsiyum veya magnezyum bulunan tuzların kullanılması sonucunda ise beyaz renkli ürün ortaya çıkar (Turan vd., 2009).

2.5. Sinop Kültür ve Turizm Derneği

Sinop Lakerda Festivalini de düzenleyen ve organize eden Sinop Kültür ve Turizm Derneği, gönüllülük temelinde faaliyet gösteren bir sivil toplum örgütüdür. Bu sivil toplum örgütü 1993'te Sinop'un kültürel ve turistik değerlerinin tanıtılması ve gerçekleştirilmesi amacıyla kurulmuştur.

Sinop Kültür ve Turizm Derneği, şehir içerisindeki turizmi canlandırmak, kültürünü korumak, sürdürmek ve hareketlendirmek için gerekli organizasyonlar düzenlemektedir. Bu organizasyonlara örnek olarak, “Buzda Değil Tuzda Balık”, “Balatlar Kazısı Sunumu” ve “Gezici Film Festivali” gösterilebilir (Aşan, 2021: 37).

2.6. Sinop Lakerda Festivali'nin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi

Aşan'ın (2021) çalışmasında belirttiği üzere, O tarihte Sinop Kültür ve Turizm Derneği Başkanı olan Ahmet Çobanoğlu ile görüşülmüş ve görüşme sonucunda balık kültürünün hâkim olduğu Sinop'un tanıtımında, lakerda kullanımının festival öncesine dayandığı öğrenilmiştir. Buna göre tuzla pişirme tekniğinin kullanıldığı lakerdanın “buzda değil tuzda balık” sloganıyla 2016'dan günümüze kadar yapılan çalışmalarla canlandırılmaya çalışıldığı söylenmiştir. Lakerdanın sembol olarak kullanılmaya karar verilmesiyle birlikte 2018'de yerel halkın katılımıyla, Sinop Lakerda Festivali'nin de ilki olarak tanımlanabilecek Lakerda yarışması başlamıştır.

Sinop'ta yapılan kazılar sonucu tuzlama işleminin MÖ 1000 yıllarına kadar dayandığının görülmesi üzerine, yarışmalarda sembolik olarak “3001” yıllık gelenek mottosu kullanılmıştır. Yapılan yarışmaların büyümesi ve kapsamının genişlemesiyle, etkinliğin bir festivale dönüştüğü görülmüştür. İçerisine fotoğraf, karikatür, tiyatro, müzik gösterileri, çeşitli el sanatları ve şehre özgü ritüellerin de canlandırılması gibi etkinliklerin de eklenmesiyle festival daha fazla kişinin ilgisini çekerek daha büyük kitlelere ulaşmıştır. Etkinliklerde Tarihi Buzhane'nin kullanılmasının nedenini, mekânın şehrin en önemli kültürel değerlerinden biri olduğu olarak açıklamıştır (Aşan, 2021: 37).

2.7. 2024 Sinop Lakerda Festivali ve Festivalin İçeriği

Festival geçmişte yaşanan başarıyı yakalamak üzerine 14-17 Kasım 2024 tarihleri arasında düzenlenmiş ve dört güne yayılmıştır. Geçmiş festivallerin aksine festivale maddi destek için Kültür ve Turizm Bakanlığına başvurulmuş ve “100.000 TL” ödeme alınmıştır. Bu desteğin yanı sıra Sinop Belediyesi ve Kuzey Kalkınma Ajansı'ndan da maddi destek sağlanmış, özel sektör ve şahıslarda festivale sponsorluk yaparken,

festivalin ana sponsorluğunu bir otel üstlenmiştir. Festivalin geniş bir alana yayılabilmesi için Sinop Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi'ne ait bir açık otopark kiralanarak, ziyaretçilerin yerel tatları tatmalarına fırsat sağlayacak stantlar oluşturulmuş ve konser alanı için yer sağlanmıştır. Kurulan stantlarda işletmelerin yanı sıra, kadın kooperatiflerine yer verilmiş, ürünlerini tattırılabilmeleri için girişimcilere kiralanmıştır (Tırıl, 2024).

Geçmiş yılda olduğu gibi zengin bir içerik ve programla ziyaretçilerin karşısına çıkan festivalde, geçmiş senelerin aksine 31 Ekim'de sona eren "Sinop Bienali Sinopale"nin sergilerinin bir bölümü festivalde ziyaretçilere sunulmuştur. Zengin içeriğe sahip olan festivalde, balık temalı çalışmalarıyla ünlü olan ve yarışmadan iki ay önce Sinop'a gelen, Beril Ateş'in iki ay içerisinde ürettiği eserler sergilenmiştir (Görsel 2). Bunun yanı sıra festivalde, eski Sinop'a ait fotoğraf sergisi, yerel motiflerle hazırlanan özgün takılar ve çeşitli yerel ürünler bulunmaktadır (Tırıl, 2024).

SINOP LAKERDA FESTİVALİ
2024
3005 YILLIK GELENEK

14 Kasım 2024 Perşembe

12.30	Festival Korteji Atatürk Anıtından Sabahattin Ali Kültür Merkezine	11.00	Çocuk Film Gösterimi "Orman Çetesi" Buzhane Sahne
13.15	Çocuk Etkinlikleri "Dans ve Oyun Atölyesi" Telvin Sanat Akademisi	11.30	Atölye "Lakerda Yapım Atölyesi" Aylin Örnek
14.00	Söyleşi "Görsel Sanatlarda Balık" Konuşmacılar: Dr. Alpay Tirit, Prof. Dr. T. Melih Görgün	13.30	Çocuk Etkinlikleri "Balık Köftesi Atölyesi" Kent Konseyi - Çocuk Meclisi
14.30	Dj Performans Festival Sahne	13.30	Söyleşi ve Tadin "Yerel Üründe Markalaşma, Sinop Neleri Kaçınyor?" Konuşmacılar: Elvan Uysal Bottöni, Tan Morgül, Şef Burçak Kazdal
15.00	Söyleşi "Balık ve İçki Etkileşimleri" Konuşmacılar: Tan Morgül, Levon Bağış	15.00	Söyleşi "Restoranlarda Deniz Ürünleri Mutfağı" Konuşmacılar: Ahmet Güzelyağdoken, Seray Öztürk, Burçak Kazdal
16.00	Söyleşi "Kent ve Tasarım" Moderatör: T. Melih Görgün Konuşmacılar: Beril Ateş, Hal Kolektif, Özgül Köksal	15.30	Konser "Self" Festival Sahne
16.30	Konser "Gonca Gül Er" Festival Sahne	15.30	Çapari Etkinliği Balıkçı Barınağı
18.30	Açılış Kokteyli Buzhane Orta Salon	16.30	Yarışma "Yeni Nesil Lakerda Sunumu" Şefler: Seray Öztürk, Burçak Kazdal
19.00	Sergi Açılışları Beril Ateş, Yediveren Jewellery, Ülgen Tekne Modelleri, Tibet Danacı, Hayfettin Bozkurt	17.00	Konser "Grup Muamma" Festival Sahne
	Buzhane Orta Salon	19.00	Dj Performans Festival Sahne
	"Sinopale 9 Ardından" Karma Sergi	20.00	Konser "Sema Moritz" Buzhane Sahne
	HAL Buluşma Merkezi, Sinop Keten Müzesi		

SINOP LAKERDA FESTİVALİ
2024
3005 YILLIK GELENEK

16 Kasım 2024 Cumartesi

11.00	Yarışma "Yeni Nesil Lakerda Sunumu" Şef: Ahmet Güzelyağdoken	17.15	Söyleşi "Fine Dining at Ancient Sinop" Moderatör / Çevirmen: Nazlı Pişkin	09.00	5. Lakerda Yarışması, Ön Eleme Nihavent Restoran
	Buzhane Sahne		Konuşmacı: Prof. Owen Doonan	10.30	Olta Balıkçılığı Etkinliği İskele
12.30	Çocuk Etkinlikleri "Mini Kulüp" Telvin Sanat Akademisi	18.00	Dj Performans Festival Sahne	11.00	Çocuk Film Gösterimi "Dip Dip: Bir Okyanus Macerası"
13.30	Çocuk Etkinlikleri "Telvin Çocuk Konseri" Telvin Sanat Akademisi	19.30	Konser "Ceren Gündoğdu" Buzhane Sahne	12.00	Dj Performans Festival Sahne
13.30	Söyleşi "Balıkçı Sohbetleri" Moderatör: Emine Kuruoğlu Konuşmacılar: Sinoplu Balıkçılar	20.45	Helesa Buzhane'den İskele Meydanına	12.45	Çocuk Etkinlikleri "Mini Kulüp, Yarışmalar, Yüz Boyama" Telvin Sanat Akademisi
14.30	Çocuk Etkinlikleri "Mini Kulüp, Yarışmalar, Yüz Boyama"			13.00	Konser "Sinop Belediye Konservatuarı Türk Halk Müziği Topluluğu" Festival Sahne
	Telvin Sanat Akademisi			14.00	Film Gösterimi "Buzda Değil Tuzda Balık" Caner Özdemir
14.45	Söyleşi "Kıyılar ve Geleneksel Balıkçılığın Hali Pür Melali" Konuşmacılar: Mert Gökalg, Tan Morgül			14.30	Çocuk Etkinlikleri "Balık Köftesi Atölyesi" Kent Konseyi - Çocuk Meclisi
15.00	Atölye "Yetişkin Kolaj Atölyesi" Yağmur Güzle			14.30	5. LAKERDA FESTİVALİ YARIŞMA FİNALİ Buzhane Sahne
15.15	Dj Performans Festival Sahne			15.00	Konser "Grup Denize Doğru" Festival Sahne
16.00	Söyleşi "Coğrafi İşaretler, Yerelleşme Ve Kooperatifleşme" Moderatör: Aylin Örnek Konuşmacı: Doç. Dr. Derya Nizam			17.00	Ödül Töreni ve Kapanış Buzhane Sahne
16.30	Konser "Grup İz" Festival Sahne				

2024
3005 YILLIK GELENEK

Görsel 1. Sinop Lakerda Festivali Programı (2024); Sinop Kültür ve Turizm Derneği Arşivi

Görsel 2. Beril Ateş'in Festival İçin Ürettiği Çalışmalar; Tırıl, 2024: 553

Festivalde temelde balıkçılıkla ilgili olmak üzere çeşitli konularda uzman kişilerin de katılımıyla söyleşiler düzenlenmiştir. Düzenlenen söyleşilerin yanı sıra alanda konserler, yarışmalar ve çocuklar için çizgi film sunumları, çocuk atölyeleri ve etkinlikleri düzenlenmiştir.

Festivalin en önemli etkinliklerinden sayılabilecek lakerda yarışmasına Sinop dışında İstanbul, Antalya ve Samsun'dan lakerda gönderilmiştir. Yarışmaya Çorum'dan da başvurulsa da lakerda gönderilmemiştir. Prof. Dr. Demet Kocatepe, Aylin Örnek, Deniz Alphan, Nazlı Pişkin ve Ahmet Güzelyağdöken'den oluşan jürinin yapmış olduğu değerlendirme üzerine Ali Dizdaroğlu birinci, Özgür Demirci ikinci, Fatih Türe ise üçüncü olmuştur. Yarışmayı kazanan kişilerin ödül miktarı ise sırasıyla 40.000 TL, 25.000 TL ve 15.000 TL olarak belirlenmiştir (Tırıl, 2024: 558).

3. YÖNTEM

Bu bölümde üzerinde çalışılan konunun yöntemine ilişkin amaç, kapsam, veri toplama yöntemi, alan seçim süreci, veri toplama süreci ve analizler bilgisine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Çalışmada beşincisi 2024'te düzenlenen Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festival hakkındaki algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanan anket aracılığı ile Sinop Lakerda Festivali'ne katılan kişilere yüz yüze ve çevrimiçi ulaşılmaya ve festivale ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır.

3.2. Araştırmanın Veri Toplama Yöntemi

Çalışmada; nicel araştırma yöntemlerinden biri olan anket tekniği kullanılmıştır. Thomas (1998) anketi insanların inançlarını, yaşam koşullarını, davranışlarını ve tutumlarını belirlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan araştırma materyali olarak tanımlamaktadır. Anket diğer veri toplama tekniklerine göre daha fazla kişiye ulaşılması, hızlı ve az maliyetle veri toplanması yönleriyle araştırmacılara avantaj sağlamaktadır (Büyüköztürk, 2005: 1). Bu çalışmada iki bölümden ve 48 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Anketin ilk bölümü katılımcıları ve demografik özelliklerini belirlemeye yönelik yedi sorudan (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, meslek, aylık gelir ve kaç yıldır Sinop'ta yaşadıkları) ve bu sorulara ilişkin cevaplandırıncıların seçebilecekleri çoktan seçmeli seçeneklerden oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümü ise katılımcıların Sinop Lakerda Festivali'ne ilişkin algılarının belirlenmesine yönelik 41 sorudan, kendi içerisinde sekiz bölümden (toplum gururu, ekonomik faydalar, kişisel faydalar, toplumun yaşam kalitesi, algılanan değer, festivalin olumsuz etkileri, festival memnuniyeti ve festival sadakati) ve beşli Likert (5: Kesinlikle Katılıyorum ve 1: Kesinlikle Katılmıyorum) bir ölçekten oluşmaktadır. Anketin demografik ve Likert bölümlerinin tasarım sürecinde Tokatlı vd. (2020) *Yerel Halkın Festival Etkilerine Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma* başlıklı çalışmasından yararlanılmıştır. Söz konusu ölçek; Toplum Gururu (Chen, 2011), Ekonomik Faydalar (Chen, 2011), Kişisel Faydalar (Chen, 2011; Lee, Arcodia ve Lee, 2012), Toplumun Yaşam Kalitesi (Chen, 2011; Gursoy, Kim ve Uysal, 2004) ve Olumsuz Etkiler (Chen, 2011; Gursoy, Kim ve Uysal, 2004) boyutlarını ölçmek üzere geliştirilmiş ve yapılan ankete uyarlanmıştır. Bu bağlamda, Tokatlı vd. (2020) çalışması uyarlayıcı bir kaynak olarak değerlendirilmiştir. Anket ve veri toplama süreci için gerekli onay Sinop Üniversitesi Rektörlüğü İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 05.09.2024 tarihli ve 2024/273 sayılı kararı ile alınmıştır.

3.3. Araştırmanın Alan Seçim Süreci

Turizm olgusu içerisinde destinasyonlarda yapılan etkinlikler her zaman önemli bir motivasyon kaynağı olmuştur. Yapılan bu etkinlikler bir motivasyon kaynağı olmasının yanı sıra destinasyonun pazarlanması ve rakiplerine göre avantajlı bir konuma gelmesine katkı sağlayacaktır (Ispas ve Hertonu, 2011: 127). Bu bağlamda ortaya çıkan özel ilgi turizm türlerinden biri olan etkinlik turizmi, destinasyonu her yönüyle ziyaretçilerin beğenisine sunmaktadır. Etkinlik turizmiyle birlikte, doğal açıdan çekicilik unsurlarına sahip olmayan destinasyonlarda turistik açıdan ilgi çekici hale gelebilmektedir. Bunun yanı sıra içerisinde sadece deniz-kum-güneş gibi turizm motivasyonlarını bulunduran destinasyonlarda turizm olgusu sadece yaz aylarında gerçekleşmeyecek, etkinliklerin yıl içerisinde dağılmasıyla birlikte turizm sezonu uzayacak ve turizm bütün yıla yayılacaktır (Can, 2015: 10). Bu araştırmaya konu olan, Türkiye'nin en kuzey ucunda bulunan ve turistler arasında Karadeniz'in Bodrum'u olarak görülen Sinop seçilmesinin temelinde de etkinlik turizmi potansiyeli yatmaktadır. Sinop destinasyonunda her ne kadar içerisinde turizme pozitif katkı sağlayan doğal unsurları içerse de turizm neredeyse sadece yaz aylarında gerçekleşmektedir. Ancak destinasyon, bünyesinde barındırdığı etkinlikler ile deniz-kum-güneş turizmi dışına çıkarmayı ve turizmi bütün yıla dağıtmayı amaçlamaktadır. Destinasyonda yapılan etkinlikler arasında bulunan Kuzey Fest ve Sinop Lakerda Festivali örnek olarak verilebilir. Sinop Lakerda Festivali destinasyondaki diğer festivallerden farklı olarak turizm sezonunun dışında düzenlenmektedir ve Sinop'un geleneklerini, kültürünü, gastronomisini ve tarihi geçmişini merak eden turistleri çekmektedir.

3.4. Araştırmanın Veri Toplama Süreci

Araştırmanın evrenini Sinop destinasyonunda bulunan ve araştırmanın veri toplama süreci içerisinde Sinop Lakerda Festivali'ne katılan kişiler oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise araştırmanın veri toplama süreci içerisinde (14-17 Kasım 2024) ilgili festivale katılan ve ulaşılabilen kişiler oluşturmaktadır. Ancak bu tarihler arasında yapılan festivale katılan kişi sayısı tam olarak bilinemediğinden, araştırma örneklemini hesaplamak ve hedef kitleyi belirlemek için $n = t^2 pq / d^2$ formülünden yararlanılmıştır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2007: 70). Yapılan hesaplama sonucu örneklem sayısı 384 olarak belirlenmiştir. Örneklem dâhil edilecek kişilerin belirlenebilmesi için olasılığa dayalı olmayan örneklem yöntemlerinden olan ve katılımcıların kolay ulaşılabilirliklerine ve yakınlıklarına göre seçildikleri *kolayda örnekleme* kullanılmıştır (Kılıç, 2013: 45). Evreni temsil eden kabul edilebilir örneklem büyüklüğünü (384 katılımcı) sağlamak

amacıyla hazırlanan anket, beşincisi 2024'te düzenlenen Sinop Lakerda Festivali'ne katılan kişilere yüz yüze ve çevrimiçi olarak ulaştırılmıştır. Araştırmanın veri toplama süreci sonucunda 407 kişiye ulaşılmıştır. Ancak geri dönüş sağlanan anketlerden 22 tanesinin %50'den daha fazla boş bırakılması ve aynı cevap seçeneğinin kodlanmasından dolayı değerlendirme dışı tutulmuştur.

3.5. Araştırmanın Analizleri

Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 27.0 istatistiki veri programında analize tabi tutulmuştur. Araştırma anketinden elde edilen demografik değişkenlere ilişkin verilere yüzde ve sıklık değerleri için frekans analizi uygulanmıştır. Sonrasında ölçekteki Likert ifadelerin güvenilirliğinin ölçülebilmesi için Cronbach's Alpha modelinden yararlanılarak analiz yapılmıştır. Güvenirlik analizi sonrasında ölçeğin yapı geçerliğinin belirlenebilmesi için faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizinden elde edilen ve güvenilirlik analizi yapılan boyutlar ile demografik değişkenleri içeren ifadelerin arasındaki farklılıkları ölçülebilmesi için T Testi ve Varyans analizi (Analysis of Variance/ANOVA) testleri uygulanmıştır. Ayrıca faktör analizi sonucunda ulaşılan boyutlar arasındaki ilişkinin tespitine yönelik korelasyon analizi ile araştırma analizleri tamamlanmıştır.

3.6. Araştırmanın Hipotezleri

Nicel yöntemler uygulanarak, betimsel ve açıklayıcı bir araştırma niteliğinde olan bu çalışmanın hipotezleri aşağıdadır;

H₁: Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları *cinsiyetlerine göre* anlamlı farklılık göstermektedir.

H₂: Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları *yaşa göre* anlamlı farklılık göstermektedir.

H₃: Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları *eğitim düzeylerine göre* anlamlı farklılık göstermektedir.

H₄: Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları *aylık gelir düzeylerine göre* anlamlı farklılık göstermektedir.

H₅: Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları *medeni durumlarına göre* anlamlı farklılık göstermektedir.

H₆: Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları *kaç yıldır Sinop'ta yaşadıklarına göre* anlamlı farklılık göstermektedir.

H₇: Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları *meslek gruplarına göre* anlamlı farklılık göstermektedir.

H8: Araştırmanın kişisel faydalar, ekonomik faydalar, algılanan değer, toplumun yaşam kalitesi, festivalin olumsuz y6nleri, toplum gururu, festival memnuniyeti ve sadakati boyutları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

4. BULGULAR

Bu bölümde veri toplama süreci içerisinde konu hakkında elde edilen verilere ilişkin yapılan analizler sonucunda ulaşılan bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bulgular

Araştırma katılımcılarının demografik özelliklerine ilişkin yapılan frekans analizi sonuçlarına göre katılımcıların; %53'ü erkek, %31,4'ü 45 yaş ve üzeri, %50,1'i lisans düzeyinde eğitime sahip, %50,6'sı evli, %23,4'ü öğrenci, %39,7'si 0 TL-25.000 TL arası gelire sahip ve %42,8'i 16 yıl ve üzeri Sinop'ta yaşayan kişilerden oluşmaktadır (Tablo 4.1).

Tablo 4.1 Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin dağılımlar (n=385)

Demografik Özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	181
	Erkek	204
Yaş	17 ve Daha Az	13
	18-24 Yaş Arası	95
	25-34 Yaş Arası	84
	35-44 Yaş Arası	72
	45 Yaş ve Üzeri	121
Eğitim	İlköğretim	24
	Lise	79
	Önlisans	40
	Lisans	193
	Lisansüstü	49
Medeni Durum	Evli	195
	Bekar	190
Meslek	Öğrenci	90
	Kendi İşini Yapan	68
	Özel Sektör Çalışanı	59
	Kamu Çalışanı	76
	Emekli	45
	Turizm Çalışanı	5
	İşçi	13
	Diğer	29
Gelir	0 TL-25,000 TL	153
	25,001 TL-50,000 TL	114
	50,001 TL ve Üzeri	118
Kaç Yıldır Sinop'ta Yaşıyorsunuz?	1 Yıldan Daha az	56
	1-5 Yıl Arası	98
	6-10 Yıl Arası	33
	11-15 Yıl Arası	33
	16 Yıl ve Üzeri	165
Toplam		385

4.2. Güvenirlilik Analizine İlişkin Bulgular

Güvenirlilik analizi; örnekleme oluşturan birimler üzerinde veri toplamak için kullanılmış ifadelerin kendi içerisinde tutarlı olup, olmadığını ölçmektedir (Ural ve Kılıç, 2005: 258). Güvenirlilik analizi için sosyal bilimler dalında genellikle Cronbach's Alpha modeli kullanılmaktadır. Cronbach's Alpha, ölçeğin olası tüm ikiye ayırma kombinasyonlarından elde edilen katsayıların ortalamasını sunmaktadır ve iç tutarlılığı dengelemektedir. Alpha katsayısı 0-1 arasında bir değer almaktadır ve beklenen asgari değer 0,70'tir (Altunışık

vd., 2007: 116). Araştırmada Sinop'ta yerel halkın Lakerda Festivali'nin etkilerine yönelik algılarının değerlendirilmesi ölçeğinin güvenirlik analizi sonucunda Cronbach's Alpha katsayısı 0,912 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen katsayıya ilişkin veri ölçeğin güvenilir olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 4.2 Araştırma ölçeğine ilişkin güvenirlik analizi sonuçları

N of Items (İfade Sayısı)	Cronbach's Alpha	Örneklem Sayısı	Yüzde (%)
41	,912	385	100

4.3. Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Araştırmada uygulanan normallik testi sonucuna göre çarpıklık (Skewness) değeri -0,202 – 1,108, basıklık (Kurtosis) değeri -0,185 – 1,254 olarak belirlenmiştir. İlgili değerler; +1,5 - -1,5 aralığında olduğundan ölçeğin normal dağılıma sahip olduğunu söylemek mümkündür (Tabachnick ve Fidell, 2013). Normal dağılım testinden sonra ölçeğe açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Yapılan faktör analizi ile araştırma ölçeğine öncelikle Kaiser-Meyer-Olkin (KMO- Örneklem Yeterliliği İstatistiği) ve Bartlett's Küresellik Testi (Bartlett's Test of Sphericity) uygulanmıştır. Bartlett's testi; faktör analizi için değişkenler arasında bulunan düzeyin yeterli olup olmadığı göstermektedir ($p < 0,05$). KMO ise araştırma değişkenleri arası korelasyonun faktör analizi için yeterli olup olmadığını göstermektedir (Durmuş vd., 2010: 79-80). Faktör analizi sonucunda sig. (p)=0,000 anlamlılık düzeyinde KMO değeri ,872 olarak belirlenmiştir. Bunun yanında Bartlett's testi sonucu ise 7565,739 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen veriler örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli ve uygun olduğunu göstermektedir. KMO değerleri için 0,80-0,90 arasındaki değerler iyi olarak değerlendirilmektedir (Çokluk vd., 2016: 207).

Ölçeğe ilişkin faktör analizi kapsamında faktör yükleri ve katsayı bakımından küçük değere sahip olan sayılar değerlendirme dışı bırakılmıştır ve bunun sonucunda faktör analizinin geçerliğinin artırılması amaçlanmıştır. Yapılan bu işlemler sonucunda 41 ifadeden 11'inin (TG1, TG2, TG3, TG7 TG8, TG9, KF1, KF2, FOE1, TYK1 ve AD1) ölçekten çıkarılmasına karar verilmiştir. Ayrıca analiz esnasında ölçekte bulunan festival memnuniyeti ve festival sadakati boyutları bir arada kümelenmiştir ve bu nedenle iki boyut birleştirilerek tek boyut şeklinde analize devam edilmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda özdeğeri birden büyük toplam 30 ifadeden oluşan yedi boyut belirlenmiştir (Tablo 4.3). Bu boyutlar varyansın %71,423'ünü açıklamaktadır. Faktör analizi sonucunda elde edilen varyans oranı ilgili alinyazına göre kabul edilebilir düzeydedir (Altunışık vd., 2007: 347).

Tablo 4.3 Araştırma ölçeğine ilişkin faktör analizi sonuçları (n=385)

İfadeler	EF	FOE	FMS	KF	TYK	AD	TG	x
EF3	,842							4,15
EF2	,810							4,43
EF4	,790							4,07
EF5	,786						4,21	4,11
EF1	,728							4,44
EF6	,697							4,07
FOE4		,945						1,86
FOE5		,940						1,82
FOE3		,925					2,03	1,92
FOE6		,884						1,84
FOE2		,730						2,73
FM2			,839					4,72
FS1			,794					4,72
FS2			,774					4,75
FM1			,721				4,72	4,76
FM3			,672					4,65
FS3			,668					4,76
KF4				,803				4,27
KF5				,779				4,14
KF6				,765			4,24	4,21
KF3				,659				4,34
AD3					,824			4,12
AD4					,807		4,21	4,21
AD2					,754			4,31
TYK3						,803		4,54
TYK4						,788	4,40	4,31
TYK2						,714		4,37
TG4							,826	4,68
TG5							,822	4,72
TG6							,628	4,48
Özdeğerler	8,634	4,286	2,645	1,854	1,494	1,365	1,149	
Güvenirlilik Analizi - Alpha	,897	,933	,873	,885	,839	,778	,706	
Açıklanan Varyans (%)	28,781	14,285	8,816	6,179	4,980	4,551	3,831	
Toplam Açık. Varyans (%)				71,423				
KMO Yeterliliği				,872				
Bartlett's Küresellik				7565,739				
Sig. p değeri				0,000				

Araştırmanın ilgili boyutları Tokatlı vd. (2020) çalışması esas alınarak; Toplum Gururu (TG), Ekonomik Faydalar, (EF) Kişisel Faydalar (KF), Toplumun Yaşam Kalitesi (TYK), Algılanan Değer (AD), Festivalin Olumsuz Yanları (FOE) ve Festival Memnuniyeti ve Festival Sadakati (FMS) olarak adlandırılmıştır. Ek olarak festivale katılım sağlayanlara yönelik algılarının değerlendirildiği ölçeğin araştırma boyutlarına; FMS ($\bar{x}$ =4,72), TG ($\bar{x}$ =4,62), TYK ($\bar{x}$ =4,40), KF ($\bar{x}$ =4,24), EF ($\bar{x}$ =4,21), ve AD ($\bar{x}$ =4,21) boyutlarına katılımın pozitif düzeyde olduğu görülürken FOE ($\bar{x}$ =2,03) boyutuna katılım negatif düzeydedir.

4.4. Araştırmanın Fark Testi Analiz Sonuçları

Bir değişkene ilişkin, iki alt grubun verdiği cevapların anlamlı olup olmadığını anlamak için yapılan test T testi olarak adlandırılmakla birlikte T testi öncesi grupların varyansının

eşitliğinin test edilmesi amacıyla öncesinde Levene testi uygulanır. Farklı kaynaklarda homojenlik olarak adlandırılan Levene testinin kabul edilme ve reddedilme durumlarında belirlenen t istatistiği farklılık göstermektedir. Testin tek, bağımsız ve ilişkili ölçümler için farklı uygulamaları mevcuttur (Ural ve Kılıç, 2005: 169-176). ANOVA testi ise bir bağımsız değişkene bağlı iki veya daha fazla grubun ortalamalarının birbirinden anlamlı şekilde farklı olup olmadığının sonucunu belirtir. Ancak yapılan bu test gruplar arasındaki farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirtmede yetersizdir. Bu nedenle farklılığın kaynağını bulmak için Post Hoc, Tukey veya Tamhane's gibi testler uygulanmaktadır (Durmuş vd., 2010: 124-128). Bu çalışmada değişkenlere ait alt grupların farklarını belirlemek için T testi ve ANOVA analizi kullanılmıştır.

Araştırma boyutlarının cinsiyet değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin belirlenmesine yönelik bağımsız örneklem T testi uygulanmıştır. T testi sonucuna göre katılımcıların cinsiyet değişkeni ile araştırma boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($p>0,05$). Boyutların tümünde kadın ve erkek katılımcıların puanları birbirine yakın olup, bu farklar istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir. Sonuç olarak katılımcıların cinsiyetlerinin söz konusu boyutlara ilişkin algılarında anlamlı bir değişim bulunmamaktadır (Tablo 4.4). Bu sonuçlara göre araştırma hipotezlerinden H_1 reddedilmiştir.

Tablo 4.4 Festivale katılım sağlayanların cinsiyet durumları açısından T test analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği			
			Levene	p	t	P
EF	Kadın	4,27	5,479	,020	1,472	,142
	Erkek	4,15				
FOE	Kadın	2,02	,332	,565	-,206	,837
	Erkek	2,04				
FMS	Kadın	4,76	3,748	,054	1,471	,142
	Erkek	4,69				
KF	Kadın	4,19	,053	,819	-,976	,330
	Erkek	4,27				
TYK	Kadın	4,43	6,947	,009	,835	,404
	Erkek	4,37				
AD	Kadın	4,13	,695	,405	-1,754	,080
	Erkek	4,27				
TG	Kadın	4,64	,546	,460	,534	,594
	Erkek	4,61				

Araştırma boyutlarının katılımcıların medeni durum değişkenlerine yönelik uygulanan T testi sonucuna göre; EF ($,033$; $p<0,05$) ve TG ($,007$; $p<0,05$) boyutları anlamlı bulunmuştur. Bu duruma göre sadece iki boyutta anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. EF boyutunda bekar katılımcıların ($\bar{x}=4,30$) evli katılımcılara ($\bar{x}=4,12$) göre algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. TG boyutunda ise evli katılımcıların ($\bar{x}=4,70$), bekar

katılımcılara ($\bar{x}=4,55$) göre algılarının yüksek oldukları belirlenmiştir. Diğer boyutlarda herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. (Tablo 4.5). Bu sonuçlara göre araştırma hipotezlerinden **H₅** kabul edilmiştir.

Tablo 4.5 Festivale katılım sağlayanların medeni durumları açısından T testi analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği			
			Levene	p	t	P
EF	Evli	4,12	10,241	,001	-2,144	,033
	Bekar	4,30				
FOE	Evli	1,98	3,820	,051	-,845	,399
	Bekar	2,09				
FMS	Evli	4,77	4,266	,040	1,788	,074
	Bekar	4,69				
KF	Evli	4,27	,354	,552	,657	,511
	Bekar	4,21				
TYK	Evli	4,38	5,863	,016	-,599	,550
	Bekar	4,43				
AD	Evli	4,22	1,250	,264	,146	,884
	Bekar	4,21				
TG	Evli	4,70	10,751	,001	2,721	,007
	Bekar	4,55				

Araştırma boyutlarının katılımcıların yaş değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin tespitinin yapılması tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda; TG (,001; $p<0,05$), FOE (,000; $p<0,05$), FMS (,022; $p<0,05$) ve TYK (,027; $p<0,05$) boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. TG boyutunda 25 yaş ve üzeri katılımcıların ($\bar{x}=4,68$) 18-24 aralığındaki katılımcılara ($\bar{x}=4,45$) göre; FOE boyutunda 18-24 yaş aralığındaki katılımcıların ($\bar{x}=2,26$) 25 yaş ve üzeri katılımcılara ($\bar{x}=1,89$) göre; FMS boyutunda 25 yaş ve üzeri katılımcıların ($\bar{x}=4,76$) 18-24 yaş aralığındaki katılımcılara ($\bar{x}=4,61$) göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.6). Bu sonuçlara göre araştırma hipotezlerinden **H₂** kabul edilmiştir.

Tablo 4.6 Festivale katılım sağlayanların yaş açısından ANOVA analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği			
			Levene	p	F	P
EF	17 ve Altı	4,38	3,659	,006	,876	,478
	18-24	4,24				
	25-34	4,30				
	35-44	4,16				
	45 ve Üzeri	4,12				
FOE	17 ve Altı	3,26	4,633	,001	5,835	,000
	18-24	2,26				
	25-34	2,02				
	35-44	1,86				
	45 ve Üzeri	1,83				
FMS	17 ve Altı	4,83	5,270	,000	2,894	,022
	18-24	4,61				
	25-34	4,71				
	35-44	4,81				
	45 ve Üzeri	4,76				

Tablo 4.6'nın Devamı

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği			
			Levene	p	F	P
KF	17 ve Altı	4,55	,863	,487	1,285	,275
	18-24	4,12				
	25-34	4,26				
	35-44	4,35				
	45 ve Üzeri	4,20				
TYK	17 ve Altı	4,82	4,961	,001	2,776	,027
	18-24	4,44				
	25-34	4,48				
	35-44	4,35				
	45 ve Üzeri	4,29				
AD	17 ve Altı	4,30	1,495	,203	1,225	,300
	18-24	4,09				
	25-34	4,23				
	35-44	4,35				
	45 ve Üzeri	4,19				
TG	17 ve Altı	4,69	7,456	,000	4,555	,001
	18-24	4,45				
	25-34	4,58				
	35-44	4,66				
	45 ve Üzeri	4,75				

Araştırma boyutlarının katılımcıların eğitim düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediklerinin tespitinin yapılması için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda TG (,012; $p < 0.05$) dışındaki boyutlarda eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. TG boyutunda ilköğretim düzeyinde eğitime sahip katılımcıların ($\bar{x}=4,77$) lisans düzeyinde eğitime sahip katılımcılara ($\bar{x}=4,52$) ve lisansüstü düzeyinde eğitime sahip katılımcılara ($\bar{x}=4,73$) göre algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.7). Bu sonuçlara göre araştırma hipotezlerinden **H₃** kabul edilmiştir.

Tablo 4.7 Festivale katılım sağlayanların eğitim düzeyi açısından ANOVA analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği			
			Levene	p	F	P
EF	İlköğretim	4,13	,955	,432	,310	,871
	Lise	4,25				
	Önlisans	4,18				
	Lisans	4,18				
	Lisansüstü	4,29				
FOE	İlköğretim	2,25	2,271	,061	,655	,624
	Lise	2,07				
	Önlisans	2,03				
	Lisans	1,95				
	Lisansüstü	2,18				
FMS	İlköğretim	4,68	,859	,488	,157	,960
	Lise	4,74				
	Önlisans	4,71				
	Lisans	4,73				
	Lisansüstü	4,71				

Tablo 4.7'nin Devamı

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği			
			Levene	p	F	P
KF	İlköğretim	4,28	,914	,456	,755	,555
	Lise	4,25				
	Önlisans	4,38				
	Lisans	4,17				
	Lisansüstü	4,33				
TYK	İlköğretim	4,5	1,504	,200	,312	,870
	Lise	4,34				
	Önlisans	4,36				
	Lisans	4,41				
	Lisansüstü	4,44				
AD	İlköğretim	4,15	,150	,963	,492	,742
	Lise	4,26				
	Önlisans	4,26				
	Lisans	4,21				
	Lisansüstü	4,08				
TG	İlköğretim	4,77	3,678	,006	3,254	,012
	Lise	4,72				
	Önlisans	4,67				
	Lisans	4,52				
	Lisansüstü	4,73				

Araştırma boyutlarının katılımcıların meslek gruplarına göre farklılık gösterip göstermediklerini tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda FOE (,005; $p>0.05$), EF (,021; $p>0.05$) ve TG (,019; $p>0.05$) boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. EF boyutunda meslek grubu işçi olan katılımcıların ($\bar{x}=4,69$) kendi işini yapan ($\bar{x}=4,06$) ve kamu çalışanı olan katılımcılara ($\bar{x}=4,24$) göre; FOE boyutunda öğrenci katılımcıların ($\bar{x}=2,40$) kendi işini yapan ($\bar{x}=2,03$) ve kamu çalışanı ($\bar{x}=2,07$) katılımcılara göre; TG boyutunda emekli katılımcıların ($\bar{x}=4,73$) kendi işini yapan ($\bar{x}=4,68$) ve kamu çalışanı ($\bar{x}=4,71$) katılımcılara göre algılarının daha yüksek oldukları tespit edilmiştir (Tablo 4.8). Bu sonuçlara göre araştırma hipotezlerinden **H7** kabul edilmiştir.

Tablo 4.8 Festivale katılım sağlayanların meslek grupları açısından ANOVA analiz sonuçları

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği			
			Levene	p	F	P
EF	Öğrenci	4,29	5,642	,000	2,390	,021
	Knd. İş. Yp.	4,06				
	Özl. Sk. Çl.	4,36				
	Kamu Çl.	4,24				
	Emekli	3,92				
	Turizm Çl.	4,23				
	İşçi	4,69				
	Diğer	4,12				

Tablo 4.8'in Devamı

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği			
			Levene	p	F	P
FOE	Öğrenci	2,40	4,142	,000	2,981	,005
	Knd. İş. Yp.	2,03				
	Özl. Sk. Çl.	1,83				
	Kamu Çl.	2,07				
	Emekli	1,58				
	Turizm Çl.	1,08				
	İşçi	1,93				
	Diğer	2,09				
FMS	Öğrenci	4,68	2,546	,014	0,914	,496
	Knd. İş. Yp.	4,78				
	Özl. Sk. Çl.	4,64				
	Kamu Çl.	4,74				
	Emekli	4,75				
	Turizm Çl.	4,93				
	İşçi	4,78				
	Diğer	4,73				
KF	Öğrenci	4,21	1,491	,169	,975	,449
	Knd. İş. Yp.	4,20				
	Özl. Sk. Çl.	4,38				
	Kamu Çl.	4,21				
	Emekli	4,20				
	Turizm Çl.	4,70				
	İşçi	4,50				
	Diğer	4,02				
TYK	Öğrenci	4,54	4,923	,000	1,592	,136
	Knd. İş. Yp.	4,33				
	Özl. Sk. Çl.	4,40				
	Kamu Çl.	4,45				
	Emekli	4,25				
	Turizm Çl.	4,46				
	İşçi	4,00				
	Diğer	4,37				
AD	Öğrenci	4,14	1,964	,059	,578	,774
	Knd. İş. Yp.	4,26				
	Özl. Sk. Çl.	4,21				
	Kamu Çl.	4,22				
	Emekli	4,23				
	Turizm Çl.	4,13				
	İşçi	4,46				
	Diğer	4,02				
TG	Öğrenci	4,45	3,971	,000	2,423	,019
	Knd. İş. Yp.	4,68				
	Özl. Sk. Çl.	4,57				
	Kamu Çl.	4,71				
	Emekli	4,73				
	Turizm Çl.	4,33				
	İşçi	4,74				
	Diğer	4,72				

Araştırma boyutlarının katılımcıların aylık gelir düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediklerini tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda FOE (,013; $p>0,05$) boyutu dışındaki boyutlarda katılımcıların aylık gelir değişkeni açısından anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. FOE boyutunda 0 TL-25000 TL aylık gelire sahip katılımcıların ($\bar{x}=2,20$) 25001 TL-50000 TL aylık gelire ($\bar{x}=1,77$) ve

50001 TL üzeri ($\bar{x}=2,06$) sahip katılımcılara göre algılarının daha yüksek oldukları tespit edilmiştir (Tablo 4.9). Bu sonuçlara göre araştırma hipotezlerinden **H₄** kabul edilmiştir.

Tablo 4.9 Festivale katılım sağlayanların aylık gelir düzeyi açısından ANOVA analizi

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği			
			Levene	p	F	P
EF	0 TL - 25000TL	4,28	3,361	,036	1,094	,336
	25001-50000TL	4,17				
	50001TL Üz.	4,15				
FOE	0 TL - 25000TL	2,20	10,734	,000	4,370	,013
	25001-50000TL	1,75				
	50001TL Üz.	2,06				
FMS	0 TL - 25000TL	4,68	2,923	,055	1,285	,278
	25001-50000TL	4,75				
	50001TL Üz.	4,76				
KF	0 TL - 25000TL	4,20	,006	,994	,283	,753
	25001-50000TL	4,25				
	50001TL Üz.	4,27				
TYK	0 TL - 25000TL	4,49	5,037	,007	2,330	,099
	25001-50000TL	4,32				
	50001TL Üz.	4,35				
AD	0 TL - 25000TL	4,19	2,781	,063	1,273	,281
	25001-50000TL	4,30				
	50001TL Üz.	4,14				
TG	0 TL - 25000TL	4,59	,697	,839	,410	,542
	25001-50000TL	4,63				
	50001TL Üz.	4,66				

Araştırma boyutlarının katılımcıların destinasyonda yaşama süresine göre farklılık gösterip göstermediklerini tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda FOE (,018; $p>0.05$), KF (,044; $p>0.05$) ve TG (,001; $p>0.05$) boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. FOE boyutunda 1-5 yıl arası Sinop'ta yaşayan katılımcıların ($\bar{x}=2,29$), 6-10 yıl arası ($\bar{x}=1,67$), 11-15 yıl arası ($\bar{x}=1,96$) ve 16 yıl ve üzeri ($\bar{x}=1,89$) Sinop'ta yaşayan katılımcılara göre; KF boyutunda 1 yıldan az Sinop'ta yaşayanların ($\bar{x}=4,46$), 1-5 yıl arası ($\bar{x}=4,11$), 6-10 yıl arası ($\bar{x}=4,27$), 11-15 yıl arası

($\bar{x}$ =4,46) ve 16 yıl ve üzeri ($\bar{x}$ =4,18) Sinop'ta yaşayan katılımcılara göre; TG boyutunda 11-15 yıl arası Sinop'ta yaşayan katılımcıların ($\bar{x}$ =4,73), 1 yıldan az ($\bar{x}$ =4,61), 1-5 yıl arası ($\bar{x}$ =4,44), 6-10 yıl arası ($\bar{x}$ =4,55) ve 16 yıl ve üzeri ($\bar{x}$ =4,72) Sinop'ta yaşayan katılımcılara göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4.10). Bu sonuçlara göre araştırma hipotezlerinden **H₆** kabul edilmiştir.

Tablo 4.10 Festivale katılım sağlayanların Sinop'ta yaşadıkları yıl düzeyi açısından ANOVA analizi

Faktör	Gruplar	$\bar{x}$	Varyansların Eşitliği			
			Levene	p	F	P
EF	1 yıldan az	4,34	2,066	,085	,741	,565
	1-5 yıl	4,18				
	6-10 yıl	4,21				
	11-15 yıl	4,32				
	16 yıl ve üz.	4,15				
FOE	1 yıldan az	2,24	2,300	,058	3,012	,018
	1-5 yıl	2,29				
	6-10 yıl	1,67				
	11-15 yıl	1,96				
	16 yıl ve üz.	1,89				
FMS	1 yıldan az	4,74	3,517	,008	2,078	,083
	1-5 yıl	4,62				
	6-10 yıl	4,73				
	11-15 yıl	4,78				
	16 yıl ve üz.	4,77				
KF	1 yıldan az	4,68	3,855	,004	2,476	,044
	1-5 yıl	4,11				
	6-10 yıl	4,27				
	11-15 yıl	4,46				
	16 yıl ve üz.	4,18				
TYK	1 yıldan az	4,46	2,099	,080	,857	,490
	1-5 yıl	4,41				
	6-10 yıl	4,23				
	11-15 yıl	4,52				
	16 yıl ve üz.	4,38				
AD	1 yıldan az	4,15	2,072	,084	1,793	,129
	1-5 yıl	4,07				
	6-10 yıl	4,13				
	11-15 yıl	4,42				
	16 yıl ve üz.	4,28				
TG	1 yıldan az	4,61	8,555	,000	4,706	,001
	1-5 yıl	4,44				
	6-10 yıl	4,55				
	11-15 yıl	4,73				
	16 yıl ve üz.	4,72				

4.5. Araştırmanın Korelasyon Analizi Bulguları

Korelasyon katsayısının büyüklük açısından tam olarak uzlaşmış aralıklar bulunmamakla birlikte, değerler yorumlanırken genellikle 0,70-1,00 arası değerlerin yüksek, 0,70-0,30 arası değerlerin orta ve 0,30-0,00 arası değerlerin korelasyon katsayıları düşük düzeyde ilişki olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, 2006: 32). Tablo 4.11 incelendiğinde araştırma boyutları olan EF, FOE, FMS, KF, AD, TYK ve TG değişkenlerinin kendi aralarında çeşitli düzeylerde istatistiksel olarak anlamlı ilişkilere

sahip olduğu tespit edilmiştir. Aşağıda bu ilişkilerden öne çıkanlar orta, zayıf ve çok zayıf korelasyonlar dikkate alınarak yorumlanmıştır.

- **KF ile TYK arasında:** Orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=,533^{**}$; $p<0.01$). Bu KF'nin artmasıyla TYK'nında pozitif yönde arttığını göstermektedir.
- **KF ile EF arasında:** Orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=,522^{**}$; $p<0.01$). Bu durum KF ile EF arasında orta düzeyde pozitif bağ olduğunu ortaya çıkarmaktadır.
- **KF ile AD arasında:** Orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=,474^{**}$; $p<0.01$). Bu KF'nin AD ile pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir.
- **FMS ile KF arasında:** Orta düzeyde pozitif anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=,468^{**}$; $p<0.01$). Bu FMS ile KF arasında pozitif bir bağ olduğunu göstermektedir.
- **FMS ile AD arasında:** Orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=,436^{**}$; $p<0.01$). Bu FMS ile AD arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir.
- **FMS ile TG arasında:** Orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=,413^{**}$; $p<0.01$). Bu FMS ile TG arasında pozitif bir bağ olduğunu göstermektedir.

EF, AD, TYK, TG ve FMS ile diğer değişkenler arasında çoğunlukla orta düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu değişkenlerin birbiriyle pozitif yönde içinde olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlara göre araştırma hipotezlerinden **H₈** kabul edilmiştir.

Tablo 4.11 Araştırmanın Korelasyon Analizi Bulguları

Boyutlar	EF	FOE	FMS	KF	AD	TYK	TG
EF	1	,112*	,291**	,522**	,370**	,382**	,346**
FOE	,112*	1	-,099	,105*	,055	,103*	-,033
FMS	,291**	-,099	1	,468**	,436**	,340**	,413**
KF	,522**	,105*	,436**	1	,474**	,533**	,346**
AD	,370**	,055	,436**	,474**	1	,340**	,288**
TYK	,382**	,103*	,340**	,533**	,340**	1	,184**
TG	,346**	-,033	,413**	,346**	,288**	,184**	1

Not: **: $p<0.01$ düzeyinde anlamlı, *: $p<0.05$ düzeyinde anlamlı, İşaretsiz değerler: $p>0.05$, yani istatistiksel olarak anlamlı değil

Araştırma hipotezlerine yönelik yapılmış olan analizler sonucunda **H₁** dışındaki tüm hipotezlerin kabul edildiği tespit edilmiştir (Tablo 4.12).

Tablo 4.12 Araştırma hipotezleri analiz sonuçları

No	Hipotezler	Kabul/Ret
H ₁ :	Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları <i>cinsiyetlerine göre</i> anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Ret</i>
H ₂ :	Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları <i>yaşa göre</i> anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>
H ₃ :	Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları <i>eğitim düzeylerine göre</i> anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>
H ₄ :	Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları <i>aylık gelir düzeylerine göre</i> anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>
H ₅ :	Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları <i>medeni durumlarına göre</i> anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>
H ₆ :	Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları <i>kaç yıldır Sinop'ia yaşadıklarına göre</i> anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>
H ₇ :	Sinop Lakerda Festivali katılımcılarının festivale yönelik algıları <i>meslek gruplarına göre</i> anlamlı farklılık göstermektedir.	<i>Kabul</i>
H ₈ :	Araştırmanın kişisel faydalar, ekonomik faydalar, algılanan değer, toplumun yaşam kalitesi, festivalin olumsuz yönleri, toplum gururu, festival memnuniyeti ve sadakati boyutları arasında anlamlı bir ilişki vardır.	<i>Kabul</i>

5. SONUÇLAR, ÖNERİLER ve TARTIŞMA

Destinasyonların yerel ürünlerini ve gıdalarını tanıtan ürünlerin ziyaretçiler için ilgi odağı olduğu bilinen bir gerçektir. Bu bağlamda yapılmış festivaller en çok öne çıkan etkinliklerdir. Doğal bakımdan herhangi bir çekicilik faktörü barındırmayan destinasyonların, bölgeyle ilişki içindeki etkinlikler yaparak destinasyona daha fazla turist çekebileceğini söylemek mümkündür. Bu kapsamda etkinlikler turizm için önemli bir role sahiptir. Turistler kadar etkinliklere katılım sağlayan yerel halkın yapılan etkinlikler ve destinasyon üzerinde olumlu veya olumsuz algılara sahip olmaları doğaldır. Bu nedenle gelecekte Sinop için önemli sayılabilecek bir etkinlik olan Sinop Lakerda Festivali'ne katılan yerli halkın festival hakkındaki algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanan anket aracılığı ile Festivale katılım sağlayan kişilere ulaşılmış ve yapılan etkinliğe ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucu elde edilen verilere göre; araştırmaya katılım sağlayan kişilerin çoğunluğunu 45 yaş ve üzeri, erkek, evli, öğrenci, aylık geliri 0-25000 TL olan ve 16 yıl ve üzeri Sinop'ta yaşayan kişilerin oluşturduğu görülmüştür.

Sinop Lakerda Festivali'ne katılanların, festivale yönelik algılarının değerlendirildiği araştırma ölçeği boyutlarında festival memnuniyeti ve festival sadakati ($\bar{x}=4,72$), toplum gururu ($\bar{x}=4,62$), toplumun yaşam kalitesi ($\bar{x}=4,40$), kişisel faydalar ($\bar{x}=4,24$), algılanan değer ($\bar{x}=4,21$) ve ekonomik faydalar ($\bar{x}=4,21$) boyutlarına katılım pozitif düzeydeyken, festivalin olumsuz etkileri ($\bar{x}=2,03$) katılım negatif düzeydedir.

Katılımcıların medeni durumları açısından; ekonomik faydalar boyutunda bekar katılımcıların algıları, evli katılımcıların algılarına göre daha yüksek düzeydeyken toplum gururu boyutunda evli katılımcıların bekar katılımcılara göre algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların yaşları açısından; toplum gururu boyutunda 25 yaş ve üzeri katılımcıların 18-24 yaş arasındaki katılımcılara göre, festivalin olumsuz etkileri boyutunda 18-24 yaş arasındaki katılımcıların 25 yaş ve üzeri katılımcılara göre, festival memnuniyeti ve festival sadakati boyutunda 25 yaş ve üzeri katılımcıların, 18-24 yaş aralığındaki katılımcılara göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur.

Katılımcıların eğitim düzeyleri açısından; toplum gururu boyutunda eğitim düzeyi ilköğretim olan katılımcıların, lisans düzeyindeki ve lisansüstü düzeyinde katılımcılara göre algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların meslek grupları açısından; ekonomik faydalar boyutunda işçi grubunda olan kişilerin, kendi işini yapan kişilere ve kamu çalışanı olan kişilere göre, toplum gururu boyutunda emekli katılımcıların, kendi işini yapan ve kamu çalışanı olan kişilere göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların aylık gelir durumları açısından; festivalin olumsuz etkileri boyutunda 0 TL-25000TL aylık gelire sahip katılımcıların 25000TL-50001TL aylık gelire sahip katılımcılara göre algılarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların Sinop'ta yaşadıkları yıl durumları açısından; festivalin olumsuz etkileri boyutunda 1-5 yıl arası Sinop'ta yaşayan katılımcıların 6-10, 11-15 ve 16 yıl ve üzeri katılımcılara göre, kişisel faydalar boyutunda 1 yıldan az Sinop'ta yaşayanların 1-5, 6-10, 11-15 ve 16 yıl ve üzeri Sinop'ta yaşayan katılımcılara göre, toplum gururu boyutunda 11-15 yıl arası Sinop'ta yaşayan katılımcıların 1 yıldan az, 1-5, 6-10 ve 16 yıl ve üzeri katılımcılara göre algılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma boyutlarına yapılan korelasyon testi sonucunda değişkenlerin birbiriyle anlamlı şekilde ilişkili olduğu ve aralarındaki etkileşimin pozitif yönlü olduğu sonucu çıkarılmıştır. Özellikle kişisel faydaların toplumun yaşam kalitesi ile toplumun yaşam kalitesinin algılanan değer ile festival memnuniyeti ve festival sadakatinin ise toplum gururu ve algılanan değer ile olan bağlantısı araştırmanın hipotezini desteklemektedir.

Araştırma boyutlarından olan festival memnuniyeti ve festival sadakati en yüksek ortalamaya sahip değişken olarak bulunurken festivalin olumsuz etkileri en düşük ortalamaya sahip boyut olarak bulunmuştur. Festivalin olumsuz etkileri boyutunda en yüksek ortalamaya sahip ifadenin ise “Festival kentsel hizmetler üzerinde baskı yapmaktadır.” olduğu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte festivale katılım sağlayanların festivalden memnun oldukları ancak festivalin kentsel hizmetleri zorladığını söylemek mümkün olacaktır. 2014'te beşincisi düzenlenen Sinop Lakerda Festivali'ne katılan kişilerin algıları üzerine yapılan bu araştırmanın önemli sonuçları aşağıda belirtilmektedir;

- Festival etki unsurlarından “festival memnuniyeti ve festival sadakati” değişkeni en yüksek ortalamaya sahip değişkendir.
- Katılımcılar, Sinop Lakerda Festivali'ne katılmaktan çok keyif aldıklarını belirleterek, festivalin kişisel ve ekonomik faydalarını vurgulamıştır.
- Sinop Lakerda Festivali'ne katılım sağlayanlar, bu festivalin kentin imajına olumlu katkı sağladığını belirtmiştir.

- Katılımcılar, Sinop Lakerda Festivali'nin alışveriş olanaklarını arttırdığını ifade ederek ekonomik olarak faydalarını vurgulamıştır.
- Katılımcılar, Sinop Lakerda Festivali'nin kentin hizmetleri üzerinde baskı yarattığını belirtmiş ve olumsuz etkisine işaret etmiştir.
- Sinop Lakerda Festivali'ne katılım sağlayanların çoğunluğu, festivale katılmaktan memnuniyet duyduğunu ve tekrar katılım sağlayacaklarını belirtmiştir.

ÖNERİLER

Araştırma sürecinin yürütülmüş olduğu Sinop Lakerda Festivali'nde yerel yönetim ve paydaşlara yönelik aşağıdaki öneriler sunulmuştur;

- Sinop Lakerda Festivali için oluşturulan internet sitesine (www.sinoplakerdafestivali.com) festival program akışı, sanatçı bilgileri, katılımcı rehberi, festival haritası, ulaşım bilgileri, sponsorluklar ve yöresel ürün tanıtımları eklenebilir.
- Festivale ilişkin mobil uygulama oluşturulabilir. Bu uygulama ile anlık bildirimler, navigasyon ve festivale katıldım gibi geri bildirim unsurları kullanılabilir.
- Festival alanına giriş noktaları yerleştirilerek QR kod tarama sistemi veya bileklikler ile katılımcı kişi sayısı takip edilebilir. Toplanan bu veriler düzenlenecek sonraki festivalde kullanılabilir ve sponsorluk görüşmeleri için raporlanabilir.
- Katılımcılara #LakerdaFest gibi etiketlerle sosyal medya paylaşımları yapılmaya teşvik edilebilir. En çok etkileşimi sağlayan kişiler ödüllendirilebilir.
- Şehir merkezinden, zemine basılı şekilde alana doğru yönelecek şekilde kentte festival rotası oluşturulabilir.
- Festivale ilişkin hatıra ürünler ile ekonomiye katkı sağlanabilir (baskılı kupa, magnet, bez çanta vb.).
- Üniversite bünyesinde lakerda ve balıkçılık temaları üzerine resim, kısa film vb. alanlarda yarışmalar düzenlenebilir.
- “Lakerda Kavanoz Tasarımı” örnekli yarışma düzenlenebilir. Bu yarışmayla katılımcılara boş bir kavanoz verilerek, kendi kavanozlarını tasarlamaları istenir. Kavanozlar festival sonunda sergilenir ve kazananlara ödül verilir. Ödül olarak ise kazanan kavanoz sonraki festivalin “resmi festival kavanozu” olarak kullanılır.
- Festival alanına kısa bir geçit alanı kurulabilir. Kurulan bu alanda palamutun, avlandığı denizden başlayıp sofraya kadar geldiği süreç, ışık, ses ve video projeksiyonlarıyla canlandırılır.

- Festivalden bir süre önce restoranlarda lakerda menüleri, tiyatro ve sinemalarda balıkçılık temalı gösteriler ile şehrin tamamı festival havasına sokulabilir.

Elde edilen sonuçlara ve araştırma amacı doğrultusunda sonraki araştırmacılara yönelik öneriler aşağıda sunulmuştur;

- Araştırmacılar, lakerdanın sofradaki anlamı ile Sinoplu olma hali arasında bağ kurarak bu ilişkiyi kültürel anlamda çözümleyebilir.
- Festivalde yapılan tadım, müzik, deniz kenarındaki etkinlikler gibi alanların katılımcı memnuniyetine katkısı araştırılabilir.
- Festivale ilk kez katılanlar ile sürekli katılanların algıları karşılaştırılabilir.
- Festivalin Sinop turizmine ve kent imajına olan katkısı yerel perspektiften incelenebilir.
- Geleneksel lakerda yapım sürecine katılımın katılımcı algı ve bağlılığına etkisi araştırılabilir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada, Sinop Lakerda Festivali'ne katılan bireylerin festivale yönelik algılarının çeşitli demografik değişkenlere göre anlamlı şekilde farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş, araştırma kapsamında geliştirilen sekiz hipotez test edilmiştir. Araştırma bulguları doğrultusunda, yalnızca cinsiyet değişkenine ilişkin fark anlamlı bulunmamış (H1 reddedilmiştir), diğer tüm hipotezler (H2-H8) kabul edilmiştir. Katılımcıların yaş gruplarına göre festivale dair algılarında belirli boyutlarda (özellikle algılanan değer ve toplum gururu) anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir. Bu durum, yaş arttıkça bireylerin festivale daha çok kültürel ve toplumsal katkı açısından bakarken; genç bireylerin festivali daha çok eğlence ve sosyalleşme bağlamında değerlendirdiklerini göstermektedir. Eğitim düzeyi ile festival algısı arasında özellikle toplumun yaşam kalitesi boyutunda fark gözlenmiş; eğitim seviyesi yükseldikçe bireylerin festivalin topluma sağladığı faydaları daha sistematik biçimde değerlendirdiği ortaya çıkmıştır.

Aylık gelir düzeyine göre anlamlı farklılıklar sınırlı olsa da düşük gelir grubundaki bireylerin festivali ekonomik bir fırsat veya sosyal katılım aracı olarak algıladıkları, yüksek gelir grubundakilerin ise daha çok kültürel deneyim yönüyle değerlendirdikleri söylenebilir. Medeni durum bağlamında, evli bireylerin festivalden beklentilerinin aile odaklı sosyal bağlar üzerinde yoğunlaştığı, bekar bireylerin ise festivali bireysel eğlence ve sosyalleşme çerçevesinde değerlendirdiği anlaşılmaktadır. Sinop'ta yaşama süresi arttıkça bireylerin festivale olan aidiyet ve sahiplenme duygularında artış olduğu, festivalin bir gelenek veya kimlik unsuru haline dönüştüğü gözlemlenmiştir. Meslek

grupları açısından ise festivale yüklenen anlamların değiştiği; örneğin esnafın festivali ekonomik katkı açısından değerlendirirken, memur veya öğrencilerin daha çok kültürel ve sosyal etkileri ön plana çıkardığı anlaşılmaktadır. Bu farklılıklar, festival organizasyonlarının demografik değişkenlere göre özelleştirilmiş içerikler geliştirmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Araştırmanın en dikkat çekici sonuçlarından biri de festivale ilişkin kişisel faydalar, ekonomik faydalar, algılanan değer, toplumun yaşam kalitesi, toplum gururu, festival memnuniyeti ve sadakat gibi boyutlar arasında anlamlı ve pozitif yönlü güçlü korelasyonların bulunmasıdır (H8). Özellikle toplum gururu ile festival sadakati arasında tespit edilen yüksek korelasyon ($r=,720$), bireylerin festivale yönelik gurur ve aidiyet hislerinin onların tekrar katılım ve bağlılık düzeylerini doğrudan etkilediğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, algılanan değer ile toplum gururu ($r=,503$), festival olumsuzlukları ile toplumun yaşam kalitesi ($r=,499$) arasındaki ilişkiler de festivalin toplumsal algılar üzerindeki çok boyutlu etkisini göstermektedir. Bu bulgular, festivale yönelik olumlu algıların birbirini pekiştirdiğini, memnuniyetin ve bağlılığın ise yalnızca bireysel değil toplumsal algı üzerinden şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, festivale dair algılar bireylerin yaş, eğitim, gelir, medeni durum, meslek ve yaşadıkları yer ile yakından ilişkilidir. Katılımcı profiline göre farklılaşan bu algıların festival memnuniyetine ve sadakatine dolaylı yansımaları olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, festival organizatörlerinin farklı demografik grupların beklentilerini dikkate alarak içerik geliştirmesi hem festivale katılımı hem de toplumsal bağlılığı artıracaktır. Ayrıca festivalin toplumsal fayda boyutlarının geliştirilmesi, bireylerin kişisel fayda algılarını da olumlu yönde etkileyerek festivalin sürdürülebilirliğini güçlendirecektir.

KAYNAKLAR

- Akkuş, Y. (2021). *Etkinlik turizmi kapsamında festivaller: Side Dünya Müzikleri Kültür ve Sanat Festivali* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Akoğlan Kozak, M., & Bahçe, A. (2012). *Özel ilgi turizmi* (2. bs.). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı* (5. bs.). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Aşan, K. (2021). Sinop Lakerda Festivali. *Sinop Kültür ve Turizm Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 35-43.
- Bursa, P. (2007). *Antikçağ'da Anadolu'da balık ve balıkçılık* (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-151.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, E. (2015). Boş zaman, rekreasyon ve etkinlik turizmi ilişkisi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 1-17.
- Chen, S. C. (2011). Residents' perceptions of the impact of major annual tourism events in Macao: Cluster analysis. *Journal of Convention & Event Tourism*, 12(2), 106-128. <https://doi.org/10.1080/15470148.2011.569877>
- Cömert, M., & Çavuş, O. (2016). Moleküler gastronomi kavramı. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 4(4), 118-131
- Çakıcı, A. C., & Gülser, Y. (2012). 2013 Akdeniz Oyunları bağlamında spor etkinlikleri ve olası etkileri. *1. Doğu Akdeniz Turizm Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 2-15.
- Çoban, M., & Süer, S. (2018). Destinasyon markalaşmasında festival turizminin rolü: Alaçatı Ot Festivali üzerine bir araştırma. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 2(1), 58-67.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları* (2. bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Çolakoğlu, F., Çolakoğlu, S., Ormancı, H. B., & Yüzgeç, U. (2023). Gelibolu balıkçılığı ve tarihi. *Akademik Et ve Süt Kurumu Dergisi*, 6, 28-34.

- Delemen, İ. (2003). *Antik dönemde beslenme*. İstanbul: Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları.
- Derrett, R. (2003). Making sense of how festivals demonstrate a community's sense of place. *Event Management*, 8(1), 49-58. <https://doi.org/10.3727/152599503108751694>
- Duran, E., & Hamarat, B. (2014). Festival attendees' motivations: The case of International Troia Festival. *International Journal of Event and Festival Management*, 5(2), 146-163.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E. S., & Çinko, M. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi* (3. bs.). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ekin, Y. (2011). *Etkinlik turizmi kapsamında festivaller ve Antalya Altın Portakal Film Festivali'nin yerel halk üzerindeki sosyal etkileri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Eryılmaz, S. S., & Cengiz, H. (2012). Mega etkinliklerin kent mekânına ekonomik yansımaları: Formula 1 örneği. *Sigma*, 4(Özel Sayı), 77-96.
- Falassi, A. (1987). *Time out of time: Essays on the festival*. Albuquerque: University of New Mexico Press.
- Gelder, G., & Robinson, P. (2011). Events, festivals, and the arts. In P. Robinson, S. Heitmann, & P. Dieke (Eds.), *Research themes in tourism* (pp. 128-145). Wallingford: CABI.
- Getz, D. (1989). Special events: Defining the product. *Tourism Management*, 10(2), 125-137. [https://doi.org/10.1016/0261-5177\(89\)90053-8](https://doi.org/10.1016/0261-5177(89)90053-8)
- Getz, D. (1997). *Event management & event tourism*. New York: Cognizant Communication Corporation.
- Getz, D. (2008). The world of planned events. In *Event studies: Theory, research and policy for planned events* (pp. 1-24). Burlington: Butterworth-Heinemann.
- Getz, D., & Wicks, B. (1993). Editorial. *International Journal of Festival Management and Event Tourism*, 1(1), 2.
- Goldblatt, J. J. (2000). A future for event management: The analysis of major trends impacting the emerging profession. *Events Beyond 2000: Setting The Agenda*, 2. Edited by
- Göktaş, L. S., Çetin, G., & Kızılırmak, İ. (2017). Özel ilgi turizmi olarak glamping turizminin mevcut durumu: Bir örnek olay analizi araştırması. 4. *Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı*, 107-120.

- Gürsoy, D., Kim, K., & Uysal, M. (2004). Perceived impacts of festivals and special events by organizers: An extension and validation. *Tourism Management*, 25(2), 171-181. [https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(03\)00092-X](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(03)00092-X)
- Hacıoğlu, N., & Avcıkurt, C. (2008). *Turistik ürün çeşitlendirmesi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Harris, R., Allen, J., O'Toole, W., & McDonnell, I. (2010). *Festival and special event management* (5th ed.). Queensland: Wiley.
- Horng, J. S., & Tsai, C. T. (2012). Culinary tourism strategic development: An Asia-Pacific perspective. *International Journal of Tourism Research*, 14(1), 40-55. <https://doi.org/10.1002/jtr.834>
- Ignatov, E., & Smith, S. (2006). Segmenting Canadian culinary tourists. *Current Issues in Tourism*, 9(3), 235-255.
- Ispas, A., & Hertanu, A. (2011). Characteristics of event tourism marketing: Case study: The European Youth Olympic Festival. *Economic Sciences*, 4(1), 127-134.
- Janiskee, R. L. (1991). Rural festivals in South Carolina. *Journal of Cultural Geography*, 11(2), 31-43.
- Karagöz, D. (2006). *Etkinlik turizmi ve etkinlik turizmi bağlamında yabancı ziyaretçi harcamalarının ekonomiye etkisi: Formula 1 2005 Türkiye Grand Prix örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Karaküçük, S. (1997). *Rekreasyon: Boş zamanları değerlendirme, kavram, kapsam ve bir araştırma* (2. bs.). Ankara: Seren Ofset.
- Kargiglioğlu, Ş., & Kabacık, M. (2017). Gastronomi turizmi kapsamında Urla Enginar Festivali'ne gelen turistlerin festival hakkındaki görüşleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(3), 409-421.
- Kendir, H., Arslan, E., & Türkmen, F. (2019). Türk Dünyası'nda Nevruz (Yengi-Kün) kutlamalarının festival turizmi açısından değerlendirilmesi: Çimkent-Van karşılaştırması. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(4), 2668-2684.
- Keskin, E. (2021). Gastronomi festivalleri. In Ö. Yayla & H. Çetiner (Eds.), *Turizm alanında güncel konular ve yaklaşımlar* (pp. 29-40). Konya: Çizgi Kitabevi.
- Kılıç, S. (2013). İstatistiki ifadeyle... *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-46.
- Kılıç, B., & Akyurt, H. (2011). Destinasyon imajı oluşturmada hüzün turizmi: Afyonkarahisar ve Başkomutan Tarihi Milli Parkı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 209-232.
- Kızıllırmak, İ. (2006). Türkiye'de düzenlenen yerel etkinliklerin turistik çekicilik olarak kullanılmasına yönelik bir inceleme. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 181-196.

- Lee, I., Arcodia, C., & Lee, T. J. (2012). Benefits of visiting a multicultural festival: The case of South Korea. *Tourism Management*, 33(2), 334-340. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2011.04.001>
- Lüleci, E. (1991). *Palamut balığının (Sarda sarda) lakerdaya işlenmesi ve raf ömrünün belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Miller, K. (2004). Forging the new desi music: Transnational identity and musical syncretism at a South Asian-American festival. *UCLA: UC Transnational and Transcolonial Studies Multicampus Research Group*.
- Olalı, H. (1990). *Turizm politikası ve planlaması*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları.
- O'Sullivan, D., & Jackson, M. J. (2002). Festival tourism: A contributor to sustainable local economic development? *Journal of Sustainable Tourism*, 10(4), 325-342. <https://doi.org/10.1080/09669580208667171>
- Özçelik, H. (2012). *Gelibolu-Waterloo karşılaştırması yoluyla Türkiye'de keder turizm potansiyelinin analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Özdemir, N. (2005). *Türk eğlence kültürü*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Özdemir, G. (2014). *Destinasyon yönetimi ve pazarlanması*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Özdemir, Y. Z. (2023). Gastronomi festivali turizmi. In N. Türkoğlu (Ed.), *Özel ilgi turizminde güncel konu ve eğilimler* (pp. 1-20). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Özden, B., Yücebaş, A., & Kaya, H. (2019). Ottoman cuisine from the 14th to the 19th centuries from travelers' notes and historical sources. *Journal of Ottoman Culinary Studies*, 5(2), 112-130.
- Quinn, B. (2009). Festivals, events, and tourism. In T. Jamal & M. Robinson (Eds.), *The SAGE handbook of tourism studies* (pp. 483-503). London: Sage Publications.
- Sharpley, R., & Stone, P. R. (2011). Socio-cultural impacts of events: Meanings, authorized transgression, and social capital. In S. Page & J. Connell (Eds.), *The Routledge handbook of events* (pp. 345-359). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203803936>
- Sunar, H., Akmeşe, K. A., & Demirtaş, N. (2020). Etkinlik turizmi. In A. Ateş & K. A. Akmeşe (Eds.), *Turizmde güncel konular* (pp. 3-28). Ankara: İksad Publishing House.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Boston: Pearson.

- Tanrısever, C., & Ekerim, F. (2018). Tekerüstü Türk lezzetleri: “Gastrobüs”. *Uluslararası Gastronomi Turizmi Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı*, 20-22 Ekim, Kocaeli, Türkiye, 1-10.
- Tanrısever, C., & Ekerim, F. (2020). Türkiye gastronomi festivalleri ve haritalandırılması. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(3), 2277-2297.
- Tayfun, A., & Arslan, E. (2013). Festival turizmi kapsamında yerli turistlerin Ankara Alışveriş Festivali’nden memnuniyetleri üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 191-206.
- Tengilimoğlu, D., & Öztürk, Y. (2004). *İşletmelerde halkla ilişkiler*. Ankara: Seçkin Kitabevi.
- Thomas, R. M. (1998). *Conducting educational research: A comparative view*. Westport, CT: Bergin & Garvey.
- Tırıl, A. (2024). Yerel lezzet yarışmasından uluslararası kültür festivaline: Bir etkinlik turizmi örneği olarak Sinop Lakerda Festivali. In A. Ünal, E. Çilesiz, & O. Çelen (Eds.), *Turizm ve destinasyon araştırmaları XI* (pp. 503-569). Çanakkale: Paradigma Akademi.
- Tokatlı, C., Başarangil, İ., & Metin, T. (2020). Yerel halkın festival etkilerine yönelik algılarının değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(1), 175-190.
- Turan, H., Kaya, Y., & Kocatepe, D. (2009). Geleneksel bir gıdamız: Lakerda. *II. Geleneksel Gıdalar Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 27-29 Mayıs, 1-4.
- Türk Dil Kurumu. (2025a). Yerel. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 13 Mayıs 2025.
- Türk Dil Kurumu. (2025b). Halk. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 13 Mayıs 2025.
- Türk Dil Kurumu. (2025c). Algı. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim tarihi: 30 Mayıs 2025.
- Ural, A., & Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yarcı, G. (2015). *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi’nde balıkçılık: Balık kitabı*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2007). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri* (2. bs.). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yeoman, I. (2004). *Festival and events management: An international arts and culture perspective*. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Yavuz İlker ÇEPNİ

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu

Lise : Recep Tanrıverdi Lisesi, 2015

Lisans : Sinop Üniversitesi, 2021

Mesleki Deneyim

İş Yeri : Sheraton Grand Samsun Hotel